

DOMOVINA

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

Uredništvo je v Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krome. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravništvu, plačuje se vnaprej.

Za **inzerate** se plačuje 1 krona temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inzerate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Odločna beseda koroških Slovencev.

Sporočili smo resolucije, ki so se sprejele na zaupnem shodu koroških Slovencev dne 26. m. m. Na tem shodu so spregovorili koroški Slovenci odločno in brezobzirno besedo in so soglasno obsodili postopanje naših poslancev. Iz poročila, ki je prinaša celovski „Mir“, posnemamo, da se je na shodu govorilo s izrazi ogorčenja, kakor redko ob takšni priliki, in priznati moramo, da je zaupni shod koroških Slovencev z dne 26. julija **naravnost epohalnega pomena v novejši pol. zgodovini Slovenstva**, dasi gotovi Donkišoti na Kranjskem mečejo koroškim rodoljubom vsled njihovega nastopa polena pod noge.

Zdi se nam potrebno, opozoriti tudi naše ožje rojake na nekatera markantna mesta iz posameznih govorov na shodu. Dr. Brejce je podal natančno in objektivno zgodovino pogajanj radi volilne reforme glede Koroške tako stvarno, da mu v tem oziru ljubljanski „Slovenec“, ki je v par številkah na najpodlejši način napadel koroške Slovence, nima ničesar ugovarjati. Posnemamo iz dr. Brejčevega govora, ki je bil spremljan z neprestanimi klici odobravanja in ploskanja, a tudi s klici ogorčenja nad postopanjem („izdajalstvo“ so ga imenovali zborovalci, g. dr. Šusteršič!) naših poslancev, v prvi vrsti dr. Šusteršiča:

Koroška v odseku.

Dne 5. julija prišla je na vrsto Koroška. Poslanec dr. Ploj je stavil naš predlog in ga utemeljeval, pomagala mu je poslanec Plantan, tudi

Čeh dr. Kramar je odgovarjal Lemiševim zlobnim napadom na koroške Slovence; čudom pa smo se čudili, ko smo drugi dan čitali razpravo, da v tem velikem kritičnem trenutku, ki je odločeval o naši bodočnosti, ni nobene besede našel za nas načelnik „Slovenske zveze“ dr. Šusteršič, ki je bil ravno kot načelnik poleg dr. Ploja v prvi vrsti poklican in dolžen, s tisto prav njemu lastno brezobzirno energijo in odločnostjo stopiti na branik za naše pravice! Zakaj ni niti ust odprl za nas, še do danes ni pojasnjeno. Gotovo pa je, da molk od te strani ni mogel koristiti in da so ta molk nasprotniki mogli tako tolmačiti, kakor da dr. Šusteršič sam na spremembo volilnih okrajev na Koroškem ne polaga največje važnosti. Gotovo je, da je ta molk bil nasprotnikom dokaz, da „Slovenska zveza“ krivice, storjene koroškim Slovencev, ne smatra za „casus belli“! Mi pa smo mnenja, da če smo „casus belli“ za Nemce, moramo biti tembolj „casus belli“ za Slovence.

Sramoten poraz.

Pri glasovanju je bil Plojev predlog odklonjen s 26 proti 19 glasovi, ker so odpadli krščanski socialci. Padel je še celo drugi Plojev predlog, da naj se iz takozvanega slovenskega volilnega okraja izločijo vsaj nekateri industrijski kraji in tako okraj zares zagotovi Slovencev; padel je ta predlog, kljub temu, da ga je celo minister Bienert priporočal, ker so proti glasovali zopet krščanski socialci, ki potemtakem nočejo, da bi vsaj to ostalo slovensko, kar se za slovensko razglasa. Glasovali so pa za ta predlog

nemški konservativci, dasi niso bili v nobeni obvezni obljubi glede na nas.

Tako se je končala ta bitka s popolnim sramotnim porazom slovenske politike. Pa kar nas je najbolj osupnilo, bilo je žalostno dejstvo, da ta politika iz teh dogodkov ni izvajala prav nobenih posledic. Mesto da bi bil po vsem Slovenskem zaoril samo en glas, glas užaljene, teptane pravice, ki za vsako ceno terja zadoščenje in popravo, pa smo čuli le par pritajenih vzdihov — naši poslanci pa so naprej razpravljali, kakor bi se ne bilo nič posebnega pripetilo.

Smatrali smo, da tekom razprav v volilnem odseku ne bode več mogoče govoriti o naši usodi in popraviti to, kar se je zamudilo.

A prišlo je drugače.

Drugi padec.

Takoj drugi dan je namreč prišla Kranjska na vrsto. Nemci so na vsak način zahtevali za tisto majhno peščico Kočevjarjev — kakih 15.000 — en mandat.

Slovinci so odklanjali kočevski mandat, da bi tako kranjski deželi ohranili čisto slovenski značaj. Pa kmalu se je videlo, da Nemci s svojo zahtevo prodero. Začelo se je govoriti o kompenzaciji kočevskega nemškega mandata na ta način, da Slovenci za njega dobe še en nov slovenski mandat. Vršila so se pogajanja med poslancem Wastianom v imenu Nemcev in posl. dr. Šusteršičem v imenu Slovencev. Barantalo in mešetarilo se je vse vprek. Glede na veliko važnost kočevskega mandata za Nemce je bilo takoj jasno, da semora kompenzacija za Kočevje iskati le izven Kranjskega. In bili smo

tako naivni, da smo mislili, da sedaj potom zamene dosežemo, kar bi bili morali dobiti že prej s stališča pravičnosti. Še na misel nam ni prišlo, da bi kdo mogel o tem dvomiti, da je s kočevskim mandatom enakovredno kompenzacija na slovenski strani mogoče iskati le na Koroškem in nikjer drugod. Kar berem v „Slovencu“ od 5. julija brzojavko z Dunaja, v koji se poroča, da vodi dr. Šusteršič pogajanja z Wastianom in da je dr. Šusteršič slednjemu izjavil: „Edina podlaga bi bila v tej smeri, da se reasumira sklep o štajerskih mandatih in da se da Slovencev na Štajerskem še en mandat“.

Zapekla me je ta izjava v dno duše. Da bi ne bila verodostojna, na to nisem mogel misliti, saj je bila v dr. Šusteršičevem glasilu „Slovencu“.

Takoj sem se vsedel in poslal dr. Šusteršiču in dr. Ploju brzojavko sledeče vsebine:

„Kompenzacija za Kočevje more biti le drugi slovenski mandat na Koroškem. Nujno prosim, da vsak drugi kompromis brezpogojno odklonite. Naj se sklepanje glede Koroške reasumira.“

In popoldan istega dne je dr. Šusteršič v odseku za vol. reformo — očitno vsled te naše energične zahteve — naenkrat izjavil, da zahteva kompenzacija za kočevski mandat na Koroškem ali na Štajerskem. Splošno se je mislilo, da pride v petek 6. jul. že do glasovanja. Iz sobotnih jutranjih listov pa izvemo, da se razprava v petek še ni dokončala, da pride do glasovanja šele v ponedeljek, med tem pa da se bodo pogajanja med strankami nadaljevala. Brzojavim torej še

LISTEK.

Povest starih pisem.

Spisal Šandor Gjalski. — Poslovenil — or — (Konec.) *Prekoračf.*

In vsikdar, kedar odpiram omaro, mi oko najprej pogleda k predalcu, kjer se čuvajo pisma one ljubavi tako srečne v sebi, a tako nepopisno nesrečne v njeni dotiki z ljudsko zavistjo in z životom ljudi! No čas je hitel dalje. Davno in davno pustil je vsa dejanja žalostne tragedije, da izginejo brez sledu v globinah prošlosti, — a ostali so samo ti-le izlivi in glasi vroče ljubavi. Mene so vedno tako silno ganili, da sem pri čitanju vsikdar čutil in se spominjal — le plamena vročih src, — a nesreče same se mi ni bilo treba spominjati. Naposled, da tudi ni nastopila ta strašna obsodba mladih trpinov z vso svojo žalostjo, gotovo bi bila smrt že davno pokosila

ta srca. Vsako šuštenje med vsemi temi starimi listinami mi baš to šepče.

V roko mi pride ta ali oni papir — vedno isti in isti šepet. Večna in nepretrgana minljivost človekova se skoro prikazuje duši in čisto jo mora pred sabo gledati kakor kako pošast! Pa vendar! Vendar — še tu med tem starim orumenelim papirjem, med temi slučajnimi izjavami, včasih samo površnimi bilježkami, — davno umrlo življenje še trepetava v čaru — skoro s tako silo, da iz tega trepetanja vidi duša vso brezkraino moč in silo življenja. Tam v enem predalčku shranjena so pisma grofa K. moža učnjaka. Bil je zvesti prijatelj deda in ni nikdar pripustil, da mu ne javi kake — po njegovem izrazu — nove zmage „tajne znanosti“. Baval se je namreč po načinu mnogih ljudi iz osemnajstega stoletja z iskanjem kamena modrosti in umetnega zlata. Vsaka njegova beseda še danes hrani

svežost in silo prepričanja in nade.

Dalje tam do tega predala se hranijo dopisovanja prababe — značajna, ker je največ jih pisanih hrvatsko, a opisuje se život v času jožefinskem. Pa tako gre naprej. A ilirska doba skoro znova nastaja pred mano — iz pisem očetovih prijateljev in maternih tovarišic. Čisto čutim ves dih poezije onih dni nad seboj, vso ono drago in mlado idilo probujenega narodnega življenja gledam skoro živo pred sabo. Vsa velika ljubav do besede matrne in vsa velika želja po svobodi rodne grude, ki je v onih dneh živela bujno življenje v vsakem neodtujenem in neprodanem srcu hrvatskem, žari še sedaj iz vsakega stavka — in sveti s tako silo, da čisto v duhu vidim mlade ilirkinje z njihovimi narodnimi poculicami,* belimi in modrimi jopiči, gledam veselo kolo hrvatske gospode z rdečkastimi kapami in čujem njihove glasne besede, zbrane v slavo Slavije

* Narodna noša — robec na glavi.

in za slobodo slovanskega juga, — slušam njihovo pesem budnico in njihovo pesem poskočno, pa čisto kot da se tanko — tanko — kot iz dalje in napol tajinstveno iz šuštenja teh davnih listov sklada in zloga napev za napevom — in duša mi sluša — sluša — pa čuje — —: „Puna srca, pune čaše, neka živi, što je naše, k tomu ljubav svaki čas, bračo, neka vodi nas! Bože živi naše krasne — našeg žića zvezde jasne.“ — in v duhu vidim veselo, ganjeno družbo, kako se burno in resnično raduje, a tam v kotu cvetoč mladenič zroč v milo lice črnooke Hrvaticice, zapoje iz vsega grla: „Oj košutko crnooka!“ A solnce na zapadu še ni povsem utonilo za hrib, ko cela družba zaori silno jako pesem: „Još Hrvatska ni propala!“

In kadarkoli sem bil obupan žalosti in bede, ki tare Hrvata in rodno njegovo grudo, — šepet starih listin v starodavnej mobiliji dvigne mi dušo in ohrani nade.

enkrat dr. Šusteršiču in dr. Ploju v istem smislu kakor dan poprej, stopim vnovič v dogovor s tukajšnjimi kršč. socialci in vspeh tega dogovora, ki je bil za nas ugoden, sporočim z ekspresnimi pismi dr. Šusteršiču in dr. Ploju. Obenem se brzojavno obrnem na dr. Kramafa kot načelnika češkega kluba in na rodoljube v Maribor s prošnjo, da naj se Štajerci nam na ljubo sami odrečejo sedmemu slovenskemu mandatu. Kakor sem pozneje izvedel, se je iz Maribora v smislu naše prošnje na Dunaj sporočilo.

Tako je prišla Koroška še enkrat pred volilni odsek. Ko je bil kočevski mandat sprejet, stavil je dr. Šusteršič predlog, da naj se glasovanje glede Koroške in Štajerske reasumira. Jasno je bilo vsakemu, tudi tistemu, ki si ni vzel patenta na politično modrost, da je predlog glede Koroške stavljen le za parado, da se vrže javnosti nekaj peska v oči; že oblika predloga in njega zveza s Štajersko je jasno pričala, da ga predlagatelj sam ne smatra resnim. Zato pa tudi izid glasovanja ni mogel biti dvopen. Sedmi štajerski mandat je za Nemce stokrat manjše vrednosti, nego pravična razdelitev okrajev na Koroškem. Ko se je torej Nemcem dalo na izbero, da dajo ali sedmi slovenski mandat na Štajerskem ali pa drugi slovenski mandat na Koroškem, se je že naprej vedelo, da se bodo odločili za prvo alternativo.

Tako smo tedaj padli še vdrugič in sicer če mogoče še nečastneje nego prvič.

Potem pa se je še „Slovenec“ pritoževal, ko „Mir“ v svojem dotičnem, kratkem poročilu o izidu tega glasovanja ni omenjal, da je dotični nesrečni predlog stavil ravno dr. Šusteršič! Ali misli, da so Korošci res tako neumni, da niso spoznali, da je bil predlog glede njih stavljen samo za videz? In ali je potem res kaka krivica ali celo nepoštenost, če se takega predlagatelja ne imenuje?

Interesantna pa je bila debata, ki se je o tej priliki v odseku vnela in ki je pokazala, da je bila stvar radi kompenzacije izven Kranjske že od prvega početka zavozena. V splošno senzacijo je namreč vstal posl. Wastian ter se čudil, kako se more zahtevati kompenzacija na Štajerskem, ko mu je vendar dr. Šusteršič sam v teku pogajanj izjavil, „da se bode pozneje tudi s kompenzacijo na Kranjskem zadovoljil!“

Dr. Šusteršič se je izgovarjal, da je bilo to le njegovo osebno mnenje, ki v tem slučaju ni merodajno, ker je ves klub v tem oziru nasprotnega mišljenja. In še v „Slovencu“ od 21. julija zatrjuje dr. Šusteršič, da je ne samo enkrat temu obilokrat in napram vsakemu, ki je hotel slišati, povdarjal, da je on osebno za kranjsko kompenzacijo. Verujemo, da je dr. Šusteršič pri tem imel dober namen pred očmi, toda to pa vendar vsak spozna, da je tako postopanje nepredvidno in malo taktično. Določevanje taktike si vedno prisvajajo poslanci, zato pa si morajo tudi dopasti pustiti, da njihovo taktiko, če je po našem mnenju napačna, javnost kritikuje.

Korošci padli v tretjič.

Prišla pa je še ena priložnost, ko bi se bilo za nas dalo kaj storiti. Pri razpravi o Primorskem se je med Slovenci in Lahi sklenil kompromis, vsled katerega so Lahi v Istri in na Goriškem dobili po en nov mandat, zato pa so se odrekli enemu mandatu v Trstu in enemu na Tirolskem. Tako vsaj se je o tem diplomatičnem čudo-

tvoru informiralo slovensko javnost. Ko pa je potem prišla Tirolska na vrsto, Lahi o kakem zmanjšanju svojih tamošnjih mandatov niso nič slišati hoteli, temveč so odločno zahtevali še 19. mandat. Začela so se zopet pogajanja; z napetostjo smo čakali, kaj storijo slovenski poslanci, ki so par dni prej oni kompromis sklenili; mislili smo s prva, da bodo Lahi gléde na ta „kompromis“ končno odnehali, toda poročila o pogajanjih so vedno bolj kazala na to, da Lahi s svojo odločno voljo prodero. In sedaj smo smatrali, da bi bil to zadnji trenotek, da se Koroška spravi še enkrat v debato in se morda vendarle kaj doseže. Brzojavil sem torej dr. Šusteršiču in dr. Ploju:

„Terjajte še v zadnjem hipu pravice za nas in ne odnehajte za nobeno cenó. Naj se pomnoži število mandatov na Koroškem na enajst in ta novi mandat naj bo kompenzacija za 19. laški mandat. Med našim ljudstvom strašno vre in pripravlja se brezobzirna nevihta.“

Ta telegram sta brezdvomno oboje pravočasno dobila, toda zgodilo se ni nič.

Zaman se poprašujemo, zakaj so se slovenski poslanci od Lahov dali tako nečuvveno opehariti, ne da bi iz tega izvajali katerihkoli posledic? Stvar je vsekako zelo temna in bodi dovoljeno vprašanje, če morda takega kompromisa sploh bilo ni, vsled kojega bi se bili Lahi odrekli enemu mandatu na Tirolskem?? Če ga ni bilo, potem je bila slovenska javnost v tem oziru grdo nafarbana, če pa je bil kompromis, potem pa bi bilo verolomstvo Lahov najboljši povod rekriminacij in novih slovenskih zahtev, katere bi se bile dale prav v tem stadiju tem lože zagovarjati, ker se je prav ob tej priliki vsem, prav vsem drugim avstrijskim narodom še nekaj mandatov primaknilo, samo Slovencem. Hrvatom in Romunom nič, ker nič več zahtevali niso.

To je zgodovina volilne reforme glede nas Korošcev. Tako je nastal načrt, ki se ga Nemci ne morejo dosti naveseliti, ker pomeni uzakonjenje njihove hegemonije, ker jim je na milost in nemilost izročil naše najnevarnejše meje in na stečaj odprl pot do Adrije. Tako je nastal načrt volilne reforme, o kateri dr. Šusteršič, eden izmed njenih nezakonskih očetov, sam piše: „Podpišem in desetkrat podčrtam, da so baš koroški Slovenci hudo prikrajšani in da je tužni Korotan najhujša rana, ki nas vse hudo peče, rana, katere ne bodemo nikdar preboleli, dokler se vnebovpijoča krivica ne popravi.“

Gromke besede! Da bi le ne bile in ne ostale same besede, da bi jim odgovarjala primerna dejanja, da bi strele res sovražnika zadele in ne ostale prazen, papirnat šum!“

Monsignor Podgorc je v svojem govoru najostreje obsodil postopanje krščanskih socialcev, ki so bili krivi poraza koroških Slovencev, obsodil postopanje naših poslancev, ter končno djal:

Kaj nam je storiti?

Obupati? Ne! Nikdo ni izgubljen, predno ne visi — pravi pregovor; nas so obsodili, ali obesiti se ne damo še. Žalovaje so prisostvovali naši prijatelji obsodbi — in nismo jim hvaležni za sočutje. Bojimo se pa, da se nas bodo v bodoče sramovali, in ker jim s svojim nagnjenjem nočemo biti nadležni, iščimo si sami svojo pot. Stari pesnik že pravi: „Tudi nezgoda, če jo prav obrnemo, nam mora biti v prid.“ (So-

foklej.) Torej pogledjmo ti pošasti, ki se imenuje volilna reforma, v obraz.

Nestvor nam je bil stari volilni red — nestvor tudi novi. Bodimo prepričani, da ta red ne bo živel tako dolgo, kot je živel stari.

Mislili smo, zlasti zadnja leta, da bi bilo za nas koristno, nekako tesneje se okleniti narodnega organizma, kakor Antej iskati moči na materini zemlji. Čas nas je privedel do prepričanja, da stvar ne gre več, in iskati si moramo druge poti, vsaj zdaj, morebiti se razmere v teku let predugačijo.

Naše razmere nam branijo v politiki deželo vezati z mesti, in tiste razmere nas silijo, tolerantno združevati vse moči, ki so bonae voluntatis — ki so volje, delati ljudstvu v prid. Dejanske razmere so nam vsilile prepričanje, da je dejanje vsakega človeka prepleteno z zmotami in, da je dobro, če človek mirno zna poslušati drugega, če ena stranka zna mirno uvaževati razloge druge. Le po tej poti bomo napredovali; umevno je pa samo ob sebi, da se s korupcijo ne smemo pogajati nikdar.

Naše delovanje se mora podvojiti, v tem oziru se je preveliko zamudilo.

Damna fleo rerum — sed plus fleo damna dierum. — žal mi je za zgubljeni blago, a bolj še za zgubljeni čas.

Imeli smo leta, ki niso bila tako kritična, kakor je sedanost, a mi imamo zdaj tudi že moči, ki jih prej nismo imeli.

Notranje organizacije je treba!

Obračajmo ves pozor na notranjo organizacijo! Mi smo preveč le govorili o svojih pravicah. Vsaka pravica na svetu se je morala priboriti in vsaka je imela svoje nasprotnike, ki jih je bilo treba premagati. In vsaka pravica, bodisi pravica posameznika, bodisi pravica naroda, mora imeti branitelja, ki jo neprestano podpira. Pravica ni le neka mirna misel, pravica je živa moč. Zato si pravico upodabljamo v eni roki s tehtnico, v drugi meč, s katerim jo brani. Meč brez tehtnice je surova sila, tehtnica brez meča je le onemoglost.

Obojega je treba, in pravno stanje bo tam najboljšje, kjer največja spretnost nosi tehtnico, in enaka odločnost brani, kar je prav. Pravica vzraste iz dela, iz dela posameznikov, iz delovanja vsega ljudstva. Vsakateri posameznik, ki brani pravico, in vsakateri narod, ki brani svoje, uresničuje misel pravičnosti na svetu. In razmere niso povsod enake: življenje enega je boj, življenje drugega mir, bodisi naroda, bodisi posameznika. In vse to se menja. En narod živi v najglobljem miru, ko ga strel topov zbudi iz sanj, za rod, ki je užival mir, pride drugi, ki si mora svoj mir priboriti. Nekdo mora delati, nekdo trpeti, če se naj kdo veseli miru in pravice. Mir brez boja in užitek brez dela se je našel le v raju, zgodovina nas pa uči drugo: „Mir in uživanje pravice sta vsikdar bila le sad neprestanega naporenega dela“ (Ihering). Ni res, da bi se doslej bilo pri nas za ljudske pravice ne bilo delalo, imeli smo premalo moči. Zdaj pa je nastal položaj, ki ga ne moremo trpeti. Ta bojni položaj tirja od nas, da napnemo vse sile, in da ne mirujemo, predno se odpravi vnebovpijoča krivica.

Ljubljanski „Slovenec“, posebej dr. Šusteršič sam je strastno in podlo napadal koroške Slovence radi njihovih sklepov. „Mir“ mu odgovarja v svoji zadnji številki sledeče:

Ali je to pošteno? Glede na celovški sklep piše „Slovenec“ od 28. jul. doslovno sledeče: „Celovško vodstvo ni hotelo, da bi kranjski državni poslanci delali

za Korošce. Vemo za kranjske državne poslance, ki so pisali po podatke, da bi koroške zahteve zastopali, pa niso dobili niti odgovora. V Celovcu so se tudi ravnali po separatističnem geslu ter so hoteli, da jih zastopa dr. Ploj. — In dr. Ploj je tudi sprejel ta svoj mandat tako, da je hotel tudi sam zastopati Korošce. Kako so gospodje iz Celovca stvar vodili, o tem se bode še govorilo, ko bo stvar gotova, ker nečemo ji zdaj škodovati. Šele ko je bilo jasno, da je nemogoče kaj doseči, ko je bil neuspeh za Koroško gotov, tedaj so začeli vse zvrčati na kranjske poslance in so začeli izhajati infamni članki v „Narodu“. Ravno pred celovškim zborovanjem je bil v Celovcu dr. Ploj. — Če bi na to hoteli odgovarjati v salon-skem tonu ljubljanskih žurnalistov, rekli bi, da je to lopovstvo, ki muga ni para. Prašamo: Kateri kranjski državni poslanci pa so pisali celovškemu vodstvu po podatke za volilno reformo, pa niti odgovora niso dobili? Kateri so bili ti? Na dan z njihovimi imeni! Gospodje dr. Šusteršič, vodja Povše, dvorni svetnik Šuklje, Pfeifer, Pogačnik, dr. Žitnik — mi terjamo, da odgovorite na zgorajšnje vprašanje! Kateri izmed Vas pa ste pisali celovškemu vodstvu po podatke za volilno reformo, pa niste niti odgovora dobili?! Ven z odgovorom! Biti hočemo na jasnem, da spoznamo, kakih sredstev se poslužuje katoliški list, da bi krivdo odvalil od sebe in svojih na tiste naše rodoljube, ki so z občudovanja vredno požrtvovalnostjo prav v zadevi volilne reforme storili vse, vse, kar je njim sploh storiti mogoče bilo! — Na dan tudi sedaj takoj z vsem, kar imate „gospodom iz Celovca“ očitati glede njihovega vodstva v zadevi volilne reforme! Stvar je že tako „gotova“, da ji tak razgovor ne more prav nič več škodovati. Tega izgovora Vam torej ne pustimo veljati. Vi naše vodstvo sumničite, terjamo torej, da svoja sumničenja in namigavanja tudi opravičite, sicer moramo smatrati, da se ravnate po slaboznanem reku: „Calumniari audacter, semper aliquid haerebit“ — „Le pogumno obrekujmo, nekaj bode že obviselo.“ Toda krvavo se motite, če mislite, da boste na ta način omajali zaupanje koroških Slovencev do svojega političnega vodstva, ki stoji v neprestani zvezi z maso naroda, ki temu narodu ni diktator in zapovednik, temveč le njegov svetovalec in izvršitelj njegovih teženj in želja. Svarimo Vas, da ne poskušate rušiti discipline v naših vrstah! Tudi najboljši namen bi ne opravičil takega herostratskega poskusa; prokletstvo narodnega izdajalstva bi padlo na tistega, ki bi na ta način hotel cepiti naše itak šibke čete in znesti razpor med nje. V disciplini je moč vsake politične stranke. Zato smo prepričani, da se koroški rodoljubi ne bodo dali zapeljati in te nam prepotrebne discipline ne bodo rušili. — Kar pa se tiče razmerja koroških Slovencev do poslanca dr. Ploja, je resnica samo ta, da je „Slovanska zveza“ sama referat glede Koroške izročila dr. Ploju, in da so koroški Slovenci vsled tega obravnavali z dr. Plojem kot zaupnikom „Slovanske zveze“. Zakaj se je ta referat izročil ravno dr. Ploju, nam ni znano; mislimo pa da radi tega, ker se je dr. Ploj že opetovano potegoval za koroške Slo-

vence in naše razmere že precej pozna. Gotovo pa je, da je bila naloga dr. Plojeva najtežja in najnehvaležnejša, ker je bilo od prvega početka jasno, da se bo glavna bitka med Vsenemci in Jugoslovani bila na koroških tleh. Dr. Ploja sumničiti, kakor da bi bil on v zvezi s sklepi zaupnega shoda, je naravnost abotno. Kdo pa bo tako nespameten, da se bo trudil in potegoval za — lastno nezaupnico? Resnica je, ki jo enkrat za vselej pribijemo, da sklepi niso povzročili niti kranjski liberalci niti dr. Ploj, da so ti sklepi marveč izšli iz lastne, popolnoma samorasle inicijative koroških Slovencev, ki so vsled polstoletne politične borbe že sami toliko zreli, da ne potrebujemo nobenih političnih jerobov. Radi tega tudi nimamo nobenega povoda prikrievati, da je g. dr. Ploj v torek 24. jul. na svojem potovanju na Tirolsko izstopil tudi v Celovcu, da poroča o dogodkih zadnjega časa. To je bilo tem naravneje, ker je baš on bil od „Slovanske zveze“ določeni referent za Koroško; če bi bil imel ta referat kdo drugi, smo nverjeni, da bi nam bil tudi prišel poročati. Kakšno pa je bilo njegovo poročilo, o tem priča najzanesljiveje nezaupnica, ki se je dva dni potem izrekla tudi njemu, dasi je pravičnost terjala od nas hvaležnost za obili trud, ki ga je imel z nami in za nas v zadevi volilne reforme. Torej liberalce in dr. Ploja pustite le popolnoma na strani; radi celovških sklepov imate opraviti le s Korošci samimi.

XXI. velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda*

se je vršila dne 2. avgusta t. l. v Logatcu na Kranjskem. Udeležilo se je zborovanja nad 150 delegatov, od teh nad 50 izvenkranjskih.

Ob en četrtno na 12 je otvoril prvomestnik monsignor Zupan XXI. veliko skupščino. Ker je odstopil kot tajnik kanonik Žlogar, poroča namestni tajnik g. Bradaška o delovanju družbe od lanske skupščine dne 14. septembra v Št. Jurju ob juž. žel. pa do letos.

Vodstvenih sej je bilo 11. Vodstvena pisarna je izdala 1050 ekshibitov. 16 slovenskih občin je sklenilo kolektivati vsa pisma z narodnim kolkom.

Sklenile so isto tudi mnoge posojilnice in društva. Na novo ustanovljena je ženska podružnica v Žalcu; pristopilo je 13 pokroviteljev, katerih je sedaj 389. Podružnic je 152, nedelujočih 64. V zadnjih 2 letih so se zvišali doneski za 8000 K; ljudskošolskih razredov ima družba 17, otrok 1838. Na slovenski dekliški ljudski šoli v Mariboru se otvori III. razred. Zasnoval se je za družbino učiteljstvo pokojninski zaklad.

G. urednik „Mira“ Ekar vpraša v imenu koroških Slovencev v zadevi Št. Jakobske šole na Koroškem, če so res pogajanja med družbo in koroškimi rodoljubi razdrta. G. prvomestnik ga zagotovi, da ne. — Posl. Grča želi, naj bi družba stopila s „Šolskim domom“ v Gorici v dogovor glede prepustitve goriških podružnic „Š. d.“, ker goriški Slovenci vzdržujejo itak 27 razredov z rednimi letnimi stroški 30.000 K. 11—12.000 K dajo Slovenci, ravno toliko država, ostalo pa zopet

* Naš urednik, ki je bil sam na skupščini navzoč kot delegat, je poslal poročilo že istega dne z nočnim vlakom v Celje; oddal je pismo v vlakovo pošto osebno, ker je sam moral ostati za 1 dan v Ljubljani. Pismo je moralo biti dne 3. t. m. že zaran ob pol 8. uri v Celju, a je prišlo v uredništvo šele z večerno pošto. Ker je poročilo v glavnih potezah posnel urednikov namestnik po drugih listih, posnamemo iz prvotnega poročila danes nekatere važnejše poteze.

treba pokriti iz svojega, ker od družbe nimajo goriški Slovenci dobička. Gosp. Zupan odgovori, da bo vodstvo uvaževalo predlog. — G. akad. Štibler prša, kaj je z govorico, da se na družbini šoli na Muti nemškutari. G. prvomestnik in g. nam. tajnika izjavita, da kolikor sta se ona prepričala, na tem ni nič resnice. G. Štibler vztraja pri svoji trditvi. G. prvomestnik želi, da se o vsaki takšni zadevi vodstvo pismeno obvesti. G. Ekar trdi, da bo družbino šolo v Št. Rupertu pri Velikovcu pogubilo ravno premalo nemščine. Narodna šola poučuj nemščino, ker tako ne bo vzgojila nemškutarjev, pač pa takšne vzgoji utrakvistična šola, v katero se goni naša deca vsled pomanjkljivosti družbinih šol. Isto stališče zavzema g. župnik Treiber, ki je žrtvoval že neizmerne svote za šent-rupertsko šolo. — Gosp. akad. Štibler vpraša, če se otvori na družbini šoli na Muti kmalu tudi deški oddelek. G. prvomestnik odgovarja, da se zgodi to najbrž že letos.

Glavni blagajnik g. Aleks. Hudovernik poroča o blagajniškem stanju. Dohodkov je bilo 57.833 K 53 vin., stroškov pa 56.762 K 55 vin. Med dohodki omenjamo, da je 34 občin darovalo 722 K, iz prodaje družbenih vžigalic se je dobilo 4000 K, od narodnega kolka 4075 K 97 vin.

G. Ekar pravi, da se Korošcem ne more očitati mlačnosti napram družbi, ker je „Mir“ lani nabral za družbo samo 550 K naproti nad 2000 K v predlanskem letu, ker so koroški Slovenci v resnici dali v enem letu 73.000 K za šentjakobsko šolo. — G. akad. Redar želi, naj družba pazno gleda na to, da bode narodni kolek odslej vedno dober in okusen; lani je gotovo samo vsled slabega koleka dobila družba samo nekaj nad 4000 K. — Gosp. veletržec Ditrich iz Postojne želi, da se daje društvene izdelke izdelovati solidnim možem. — Akad. gg. Puntar in Klun prašata in želita, naj stopi vodstvo družbe v dogovor z akad. druš. „Sava“ glede prevzetja legitimacijskega lista. G. prvomestnik odgovarja, da se je že zgodilo. — G. župnik Treiber priporoča, naj stopi družba v dogovor s kako tvrdko glede šolskih torb zaradi slov. napisov. — G. žel. šef Podkrajšek pa želi, da naj stopi vodstvo v dogovor z Vydrovo tvrdko za žitno kavo v Pragi, katera kava je jako razširjena po Slovenskem, da tvrdka odstopi gotove odstotke družbi. — Po prečitanem poročilu razsodništva odobri skupščina račune in da odbora oprostilo.

Pri nadomestnih volitvah na mesta odbornikov, ki so po pravilih izstopili, sta predlagani prvotno dve kandidatni listi. Vname se živa debata in končno se spréjme z vzklikom sledeča kompromisna kandidatna lista: odborniki za dobo 3 let gg. Svetek Anton, notar Hudovernik, Vrhovnik Ivan, dr. Ivan Svetina; odborniki za dobo 2 let g. Černagoj Franc. (S tem se je zadovoljilo davni želji učiteljstva, da pride v odbor družbe zastopnik učiteljstva); odbornik za dobo enega leta g. dr. Merhar Ivan; nadzorniki gg: prof. dr. Ilešič. Povše Franc, župnik Pavlič, dr. Majaron Danilo, dr. Ravnikar Vlad.; v razsodništvo gg: Kalan Andrej, Vedrnjak Franc, dr. Triller Karl, Šavnik Karl, prof. dr. Tomišek Josip. — Nato je zaključil prvomestnik skupščino z iskreno zahvalo vsem skupščinarjem.

Svetovno-politični pregled.

— **Napetost med Ameriko in Kitajsko.** Razmerje med Kitajsko in Zedinjenimi državami je čimdalje bolj

napeto. Amerika je pomnožila stražo pri svojem poslanstvu v Pekingu ter koncentruje tudi svoje posadke na Filipinih ter pomnožuje svojo eskadro. Vse je naperjeno proti Kitajski zaradi tega, ker se je pričel na Kitajskem bojkot proti ameriškemu uvozu.

— **Bolgarski knez Ferdinand** je sedaj v Karlovih varih na Češkem.

Ruski dogodki.

Proglas „stranke za mirne reforme“.

Voditelji te nove stranke, ki se jej v obče obeta lepa bodočnost, grof Heyden, Lvov in Strahovič, so izdali poseben proglas na narod. Glavni momenti v tem proglasu so:

Na pravici carjevi za razpuščenje dume ni dvomiti. Podaniška dolžnost zahteva, da se pokorimo tej odredbi; pa tudi trdno nverjenje, da bi bilo zločinsko, ako bi notri sredi zmešnjav in nevarnosti, ki jih preživlja Rusija, hoteli izpodkopavati oblast carjevo!

Proglas obdolžuje vlado, da ni dajala dumi nikake podpore ter jo je s tem pognala v boje, v katerih ni bilo možno nikako skupno delo. — V svojem manifestu od 22. julija je obljubil car vnovič, da se konstitucionalni red v državi ohrani in da se zastopnikom naroda ne bodo krčile pravice. Zato pozivlja proglas volilce na mir in proti vsakemu nasilju. Le s skrbno pripravo za volitve in vestnem vršenjem volilne pravice dokaže narod, da mu je ležeče na svojem zastopstvu in na udeležbi na zakonodaji. Narod mora razumno voliti svoje zastopnike in vsako nasilje, neredi in kršenje zakona ni le zločinsko, ampak naravnost blazno, ker izzove najstrožje odredbe od strani glade v obrambo integritete države in v varnost državljanov in bo zahtevalo mnogih žrtev. Kri bi tekla in neizmeren greh bi bil nad Rusijo, nad sveto domovino, ki bi jo pahnilo v pogubo. V svesti si svojega dosedanjega pravičnega vedenja pred narodom in carjem pozivljajo bivši narodni zastopniki njih, ki so jih volili in jim zaupajo, naj se pokore zakoniti volji carja in naj nadaljujejo mirno konsekventno delo za interese, pravico in svobodo ruskega naroda.

Upor vojaštva v Kronstadtu.

K Kronstadtu se je v sredo uprlo vojaštvo in mornarji. Zasedli so utrdbo Konstantin in razobesili rdečo zastavo. Šele pozno v noč se je posrečilo puntarje premagati. Spuntalo se je 500 vojakov in 150 mornarjev. Proglašeno je vojno stanje.

Ustaški mornarji.

Spuntali so se mornarji na križarki „Pamjat Azova“ v Petrogradu. Mornarji so streljali na častnike, katerih nekaj je bilo mrtvih nekaj težko ranjenih. Nekateri so se v malem čolnu spustili v morje, a tudi teh so puntarji mnogo postrelili. Nato so začeli mornarji streljati na druge bojne ladje, ki se niso hoteli pridružiti puntarjem.

Umorje i guverner.

V petek zvečer je vrgel nekdo bombo proti guvernerju v Samari. Bomba mu je odtrgala glavo in noge.

Mir v Sveaborgu?

V Sveaborgu je baje mir. Železnico iz Peterburga v Viborg in vse morske obrežje straži vojaštvo.

V Peterburgu pa so mnenja, da so uradna zagotovila ruske vlade, da je zadušeno revolucionarno gibanje v Sveaborgu in Helsingforsu, prezgodnje. — V stari vojašnici v Helsingforsu je izbruhnil upor. Pri cestnih bojih je bilo 7 oseb ubitih in 7 ranjenih.

Namera ruske vlade.

Ruska vlada namerava del državnih in cerkvenih posestev izročiti

kmetom. To bo tvorilo glavno točko novega carjevega pomirjevalnega manifesta.

Car in rodbina.

Poroča se iz Petrograda, da se hoče car z vso svojo rodbino umakniti v vojaški tabor v Carskem selu.

Šplošni štrajk.

Panika med prebivalstvom je strahovita, zlasti ker se ve, da je v Sebastopolu revolucija in da je punt vojaštva v Jekaterinoslavu, kjer so pomorili vse častnike. V Revalu se je zgodil atentat na velikega kneza Aleksandra Mihajloviča, ki pa ni bil zadet.

Generalna stavka

se uprizori v najkrajšem času baje po celi Rusiji. Po nekaterih železnicah so že začeli stavkati. Strah med prebivalstvom je splošen. Čutiti je, da prihaja vihar.

Dopisi.

Sv. Lovrenc v Slov. gor.

Opazilo se je, da razsaja vsled mnoge mokrote in soparnega vremena peronospora grozno po naših vinogradih. V mnogih vinogradih, kjer se je pozno cepilo na zeleno, — letos skoraj ni bilo drugače mogoče, — da pa so očesa pognale mladiko z dvema listoma in že te je napadla peronospora. Kakor se torej kaže, obnaša se zeleno cepljenje slabo ker poganjke ne bodo prav dozorele, morali se bodo več ali manj vsi posestniki vinogradov nakupiti na suho cepljenih trt. Minolo pomlad se je pritoževal marsikateri, da ni mogel dobiti trt ter so mu ostali prekopani prostori prazni. Da se jim ne bo godilo prihodnjo pomlad enako, opozarjajo se že sedaj vsi vinogradniki, da si lahko naroče trt pri I. štajtrsničarski zadrugi pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. Od zadruga naročene trte bodo le I. vrste ter jamči zadruga za dobro rast in vrsto. — Nek strokovnjak, ki je videl mnogo trtnic po Štajerskem in Kranjskem, je trdil, da ni našel nikjer tako lepih trtnic nego ravno pri Sv. Lovrencu. Na prigovarjanje in s pomočjo strokovnjakov spoznavši korist in moč združitve so se združili vsi večji in boljši trtničarji v zadrugo in to v lasten hasek, posebno pa vinogradnikov sploh ter z namenom, da se prepreči prekupecem njih nesramno goljufivo delovanje, katero poznate vsi iz prejšnjih let. Prekupec je naročil pri kakem trtničarju trte II. vrste po 6 do 8 vin. komad; ter jih prodal kakemu večjemu prekupecu po 12 vin. in ta po 16 do 20 vin. posestniku. Na podlagi in vrsto se ni mnogo gledalo. Enemu udu, kateri se že mnogo let peča s trtnico, ostalo je letos več trsja II. vrste ter jih je mislil zopet vložiti. Nekega dne pride prekupec s Kranjskega, povprašujoč po trsju ter je res kupil komad po 8 vin. z vožnjo vred, in glej čez nekaj dni je ta prekupec naznanjal po časopisih dobro raščene trte po 14 vin. komad. Kdo je imel škodo? — Slično so delali prekupecji iz Maribora, Ljutomera, Sv. Trojice itd. minula leta. To nedopustljivo ravnanje teh prekupecov je prisililo nas trtničarje k združitvi, in naš namen je, prodajati le najboljše trse naravnost vinogradniku — (ne prekupecu) — zajamčeno isto vrsto na isti podlagi, ki jo želi odjemalec. In to bomo lahko izpolnili, ker je vsak trtničar cepil le po eno k večjemu dve vrsti na isto podlago kakor se mu je naročilo. Naše trtnice so pregledovali strokovnjaki, da ni torej kake zmešnjave.

Kdor torej vsaj nekoliko pomisli, bo sam spoznal, da nam gre le za

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Izlet v Št. Ilj v Slov. gor.** je bil sijajna manifestacija slovenske misli in je pokazal, kako naše ljudstvo tam ob meji na severu spoštuje svoj jezik, svojo domovino. Iz Celja je bilo do petdeset ljudi, med temi 33 „Sokolov“; z žalostjo moramo pripomniti, da je v gotovih krogih našel izlet slabo razumevanje. Iz Maribora je bilo tudi mnogo gostov. Tudi iz drugih spodnještajerskih krajev smo videli na naše veselje mnogo vrlega slovenskega občinstva. „Murski Sokol“ je bil zastopan po 12 članih. Bilo je vsega na 3000, veličastna množina, ki je morala imponirati peščici nemškutarčkov, ter jim enkrat za vselej pregnati slino po Št. Ilju v Slov. gor.

— **Učeni celjski magistrat** z učenim juristom dr. Ambrožičem na čelu, je hotel začeti nagajati raznim neprijetnim jim osebam, v prvi vrsti seveda Slovincem. Tako je prepovedal prevoz težko obloženih voz skozi Kolodvorsko ulico. To je seveda sikalo skoro izključno na g. P. Majdiča, ki ima v Kolodvorski ulici svojo zalogo moke. Par dni je trajalo, da je moral Majdič puščati svoje vozove stati pred kavarno „Merkur“ in od tam pustiti odnašati vreče. Zoper odredbo magistrata se je Majdič pritožil na namestnijo, in ta je v četrtek dne 2. t. m. brzojavno razveljavila sklep, odnosno ukaz celjskega magistrata. Tako se je duševni oče tega ukaza, učeni dr. Ambrožič, blamiral!

— **Celjsko veteransko društvo** je praznovalo včeraj svojo 25 letnico. To priliko so nemškonarodni gospodarji našega mesta vporabili, da so glasno izrekli svoje politično prepričanje. Okrasili so mesto z opičjimi zadnjicami, ki še danes „plapolajo“ skoro po vsem mestu — se ve da, ne toliko veteranom v čast — nego v dokaz mogočnosti nemškonarodnega mišljenja celjskih hišnih gospodarjev, obrtnikov in trgovcev. Da so v tej nemškonarodni demonstraciji prednjačili občinski zastop in vse, kar je z njim v zvezi ali od njega odvisno, je samo posebi umevno.

Veteranov se je zbralo na stotine k tej slavnosti. Korakali so z zastavami z dvema godbami skozi mesto na Glacis, kjer so imeli ob 11. uri dop. vojaško mašo. Te slavnosti se je vdeležilo tudi častništvo in nekoliko nižjih vojaških dostojanstvenikov. Korakajoči skozi mesto so napravili veterani dober utis, kakor vsaka dobro disciplinirana in dostojno oblečena množica pod poveljem spretnega voditelja. Organizacija veteranskih društev je vojaška, duh vojaški, ki jih vlada — in množica sledi slepo, ne da bi razmišljala, kam jih vodi: saj voditelji že vedo, kaj delajo — in pa, saj je vse tako lepo, tako slavnostno: godbe igrajo, zastave plapolajo meščanstva so polne ulice, vse veselo pozdravlja in se jim smehlja, „najuglednejši“ meščani in dostojanstveniki so prišli vsaj k maši — ni li to jasen dokaz, kako spoštujejo in ljubijo veterane! In to so Nemci, ki nas tako čislajo in časté, zato jim moramo biti pač hvaležni in pokorni. In hvaležni in pokorni so Nemcem vsi ti **slovenski** veterani, ki so včeraj hoteli praznovati prav za prav 25 letnico veteranskega društva, katera slavnost se je pod nevidnim vplivom nemških mestnih gospodarjev spremenila v veliko nemško-narodno slavnost. Kaj so pač nemškim nacionalcem avstrijski veterani mar? Po svojem političnem prepričanju jih prezirajo, da morajo jih naravnost zaničevati. A ker so ti vojsko igrajoči, veliki otroci baš vsled vojaške discipline in brezpogojne

pokornosti tako podajno in za nemško-narodne namene kaj pripravno orožje, bilo bi nespametno, ako bi se ga ne poslužili in do skrajnosti izrabili v svoje strankarske svrhe. Okrasili so torej mesto, udeležili se slavnosti, laskali jim v prijaznem, blagonaklonjenem pogovori; saj prihaja visoka gospoda tudi pogledat na veselice in zabave svoje služinčadi — ne iz ljubezni do nje, ampak iz dobro premišljene in dobro računajoče sebičnosti, da ohrani služinčad v poslušnosti in udanosti. In ti, ki so včeraj igrali veterane, niso v navadnem življenju samo veterani — mnogo in premnogo je med njimi volilcev! Poslušnost in pokornost volilcev-veteranov v Celju in okolici je pa za nemško nacionalne gospode toliko vredna, da se potrudijo na njih slavnost, da jim skazujejo svoje spoštovanje, da jim na ljubo odličijo mesto z opičjimi zadnjicami ter jim tako pokažejo, da jih samo Nemci znajo čislati, da samo oni poznajo njih vrednost. Kaj čuda, da ti veterani pozneje kot volilci kvitirajo to nemško prijaznost ter iz hvaležnosti in pa tudi iz veteranske pokornosti in udanosti glasujejo za Nemce. V dokaz temu so Teharje. Slovenski politiki naj se pa malo zamislijo nad to veteransko slavnostjo in naj prevdarijo, ali bi ne bilo treba svojo taktiko premeniti ter jo našim razmeram prilagoditi.

— **Nemčurska predrznost.** Dan za dnevom se poroča o nečuvanjem postopanja nemčurskih trgovcev in obrtnikov in zgolj radi tega, ker se jim predobro godi, ker še vedno nosijo kaj pridno naši ljudje v njihova gnezda slovenski denar. Zopet en značilen slučaj. V hotel kopališča Topolšice pride večja družba ter zahteva slovenski. Postrežnica ne mara razumeti, nakar zahtevajo gostje v nemškem jeziku. Vsled slabe postrežbe upravičeno zabavljajo in tem lažje, ker jih vendar nikdo ne razume. Ko želijo plačati, se predrzne ta spaka ne plačane natakariče, mesto da gostom po možnosti dobro postreže, vprašati, zakaj govore slovenski, kar ona ne razume. To predrznost si moramo tolmačiti le tako, da je od gostilničarja dobila povelje zahtevati od vsakega gosta, da govori v njegovem hotelu le nemško. Tudi prav! Slovenci si naj dobro zapomnijo to postopanje ter izvajajo iz tega po vsem upravičene konsekvence. Obiskujmo vendar enkrat le izključno slovenske gestilne!

— **Veselica moške podružnice sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jurju ob juž. žel. dne 29. julija t. l.** je vrgla 150 K čistega. Ta svota se je poslala glavni družbi.

— **Sv. Martin v Rožni dolini.** V nedeljo 29. julija je priredilo šmartinsko bralno in pevsko društvo ljudsko veselico. — Prišli so gostje iz Šentilja pri Velenju, Dóbrne, Novecerkve, Vojnika, Celja in iz sosednje Galicije. Imeli smo tudi gosta iz daljne Koroške, rojaka gosp. Smodeja. Dobro izvežbani domači pevski zbor in diletantje iz Vojnika so poskrbeli za zabavo. Vsa čast šmartinskim pevcem in pevkam, ki ste s svojo požrtvovalnostjo in vnemo za slovensko pesem lahko vzgled vsem drugim sosedom. Poskrbljeno pa je bilo tudi za pouk in izobrazbo. Priznani ljudski govornik g. Levstik iz Celja je govoril prav poljudno o sadjarstvu. Ljudstvo je sledilo njegovemu govoru z velikim zanimanjem.

— **Cesar je podaril** prostovoljni pož. brambi v Šmartnu na Paki in oni v Podbrezju pri Mariboru po 200 K.

— **Ujet zločinec.** V petek dopoldne se je posrečilo redarju Franketiju v Trbovljah aretirati po Dolenjskem in Spod. Štajerskem znanega ne-

varnega tatn Petra Kočvarja, rojenega leta 1883. v Blanci pri Rajhenburgu. Zadnji čas se je klatil okoli Hrastnika in Trbovelj in povsod kradel. Ravno je hotel pri urarju Stojcu na Vodah neko ukradeno uro zastaviti. Redar Franketi slučajno vstopi; Kočvar se redarja prestraši, a tudi temu se je mož takoj sumljiv zdel. Na redarjevo vprašanje: kdo in odkod je, odvrne, da ga tu poznajo (kar pa se je izkazalo kot neresnično!) in hoče pobegniti. A redar ga dohiti in prične se hud boj. Kočvar, ki je orjaške postave, se redarja oprime okolu vratu in ga prične daviti. V tem prihitela dva gospoda in vsem trem se je šele posrečilo Kočvarja zvezati in odvesti v zapor. Kočvar, ki je radi raznih zločinov že 4krat predkaznovan, je storil poleg obilnih tatvin več javnih nasilstev, in je tudi od vojaške oblasti že od meseca marca t. l. zasledovan radi begunstva.

— **Smrt v Savi.** Utonil je dne 3. t. m. pri kopanju v Savi pri Hrastniku 19letni delavec kemične tovarne Anton Bartol. Kopal se je v družbi dveh tovarišev v Savi pod Innejevo vilo. Revez, kateri ni znal plavati, je zabredel v globočino, kjer ga je požrl vrtnec.

— **Iz Brezice.** Brežiški očetje so „spregovorili“; sklenili so namreč v odborovi seji protest proti sedmemu slovenskemu mandatu na Spodnjem Štajerskem. Slovenski kmet, vidiš sedaj, kdo je tvoj nasprotnik? Ta „kdo“, ki je sklenil ta protest, so: trgovci Franc Matheis, Karol del Cott, Janez Pinterič, mesar Pinterič, kolar Vimpolšek, ki zna nemško, kakor bi se toča vsula, klepar in gostilničar Klobučar, ki je pri zgradbi Narodnega doma obogatil in v „rezervi“ de Costa. Protest so poslali „ahtunk na cuk“ poslancu. Dne 18. t. m. se bode slavilo blagoslovljenje novega mosta v Brezicah. Pommer, Wastian, sovražnika našega naroda, in najbrž tudi namestnik Clary pridejo ta dan v Brezice. Torej „ahtunk na cuk“! Pridite jih „počastiti“!

— **Sv. Križ tik Slatine.** Dne 29. julija t. l. si je izvolilo naše novo „Bralno društvo“ svoj prvi odbor. Po volitvah nam je predaval g. dr. Franc Kidrič zbrane točke iz slov. zgodovine, ter nas opozoril na tiste činitelje, ki so nam pripravili našo ne baš z rožicami posejano, a tudi ne tako obupno sedanost, da bi morali vreči puško v koruzo in kapitulirati pred sovražnikom. Pozval je zborovalce, da si moramo ustvarjati bodočnost sami na podlagi naukov preteklosti in proučevanja razmer sedajnosti in končal z besedami, ki morajo biti naš bojni klic, ako si hočemo res ustvariti jasnejšo bodočnost.

„Prost mora biti, prost naš rod, Na svoji zemlji svoj gospod!“
Da so pevci med posameznimi točkami dobro popevali, mi ni treba še posebej povedati. Veselimo se obljube g. dr. Kidriča, da se tekom počitnic spet vidimo. Slov. kmet.

— **Konkurz** je napovedal trgovec Anton Koser v Mariboru.

— **Napad pri belem dnevu.** Ni naroda na svetu, ki bi se tolikokrat skliceval na svojo omiko in inteligenco, kakor so Nemci, osobito njih zavezniki, spodnještajerski nemčurji. A njihova zagrizenost in prenapetost je prispela že tako daleč, da se teh sadov mora sramovati vsak tudi najmanj izobražen človek. Niti tolovaj bi ne bil zmožen takega čina, ki se je prigodil te dni v Marenbergu. Pri belem dnevu napade nek mlečnozob fantalin, ki sliši na ime Langer in je sin marenberskega župana, nekega tukajšnjega akademika, ki je prišel z društvenim trakom slučajno po opravkih v Marenberg. Prav po fakiško mu raztrga slovenski trak ter se

povrh se veseli svojega junškega čina. Ali bi ne bilo dobro, ko bi oče prijel tega fanta za ušesa in svojega veliko-ohetajočega sircčka pred vsem prisilil do tega, da bi napravil maturo! Človek ima celo pred-psom rad mir, a tak gemanček si dovoljuje tak razbojniški napad. Vsakemu Slovencu pa, ki pride obsej v ta preprijazen trg, svetujemo v njegovo korist, da si vzame s seboj pasji bič, ker bi mu drugače ne bilo mogoče se zavarovati pred to nestrpno golaznijo. Sicer pa zadeva še ni končana in fantek si bo zapomnil in se še kesal tega res germanskega, a prezgodnjega čina.

— **Toča se je vsula** minolo soboto ob 1. uri popoldne nad Celjem in okolico. Tudi iz drugih krajev, osobito iz Savinjske doline, od St. Jurja i. t. d. nam sporočajo o nevihti in toči. Toča je padala debela kakor kurja jajca, celo kakor pest velika. Poprečna velikina zrna je bila velikost orehov. Sama toča je padala četrť ure in potem še četrť ure z dežjem. Škoda je napravila neizmerno. Na mnogih hišah je pobila okna. Polja so uničena. Sporoča se nam, da je v Savinjski dolini škode 1 milijon kron.

— **Umrla je v Čermljenškaku** v Slov. Gor. v sredo, dne 1. avgusta zvečer žena posestnika Petra Mikla, mati treh nedoraslih otrok. Z možem sta orala, ona je vodila vole; ti uidejo, jo vržejo na tla in plug ji razreže desno nogo tako nesrečno, da je v četrť uri umrla.

— **Silna nevihta in povodenj** je spremenila v soboto popoldne Gradec in okolico zopet v morje. Še ni dolgo, kar smo sporočali o enakem dogodku. V soboto je bilo zopet mesto in velik del okolice pod vodo.

— **Deželne nadsodnije svetnik Delpin** je bil 1. t. m. v Ljubnem pokopan. Pokojnik je bil rojen v Gorici, kjer je dovršil tudi svoje gimnazijske študije. Služboval je pri raznih sodnijah na Južnem Štajerskem in Kranjskem ter naposled v Celovcu. Nemški listi ga hvalijo kot izvrstnega uradnika in dobrega pristnega Nemca.

— **Umor in samomor.** V Gradcu je ustrelil natakarski Hans Riedler, ki je bil ta čas brez službe najprej svojo ženo potem pa sebe. Oba sta bila na na mestu mrtva. Riedler je bil podedoval 14.000 kron — in se je vsled tega vdal lenobi, zanemarjal je službo in ženo in se vdal pijači. Mož je čedalje bolj moralno prepadal in žena ga je zapustila ter šla k svojim roditeljem stanovat ter zahtevala ločitev. To je pijanosti vdanega moža še bolj razkačilo, postal je ljubosumen in konec je bil ta, da je ženo in sebe umoril.

Kranjsko.

— **Slavnostno odkritje Vilharjevega spomenika** se vrši v nedeljo v Postojni. Spored velike slavnosti ob tej priliki je jako mnogovrsten. Vstopnina znaša 40 vin. Vrši se tudi skupen obisk jame proti vstopnini 1 K. V slučaju slabega vremena je veselico v jami.

— **Poročil se je** dne 2. avgusta v Idriji g. dr. Ivan Prijatelj, asistent pri c. kr. dvorni knjižnici na Dunaju in slovenski pisatelj, z gđčno Amalijo Goli iz Idrije.

— **Kamniška podružnica Slov. plan. društva** otvori v nedeljo, dne 12. avgusta t. l. kočjo na Kamniškem sedlu (1879 m). — Pot do kočje je iz Kamnika, kakor tudi iz Logarjeve doline čez Okrešelj udobno popravljena in varna. — Planinci in planinski prijatelji dobro došli!

Koroško.

— **Koroški Slovenci in volilna reforma.** Znamenita in zanimiva je

izjava, ki jo je podalo glasilo koroških krščanskih socialcev „Kärntner Tagblatt“, glasilo onih, ki so v odseku za volilno reformo glasovali proti pravični zahtevi koroških Slovencev. List pravi: Ko se je izvedelo, na kako majhen odpor je v odseku za volilno reformo naletela razdelitev volilnih okrajev, ki je za koroške Slovence naravnost uničujoča, se je neprijetno začudenje obračalo najprvo proti křš. socialcem, kakor da bi se ti za stvar ne bili resno zavzeli. **Sedaj pa se je izkazalo, in se uvideva, da oni niso mogli več storiti, in da sta marveč slovenska poslanca dr. Ploj in dr. Šušteršič bila tista, ki sta interese štajerskih in koroških Slovencev izdala (preisgegeben).** „Mir“ pravi k temu: Ne navajamo tega, da bi z izrekom krščansko-socialnega lista dokazovali kako krivdo poslancev dr. Ploja in dr. Šušteršiča, kajti „Kärntner Tagblatt“ je v stvari sam prizadet, ker mora skušati oprati verolomne nemške krščanske socialce in torej zvrniti kolikor mogoče krivde na Slovence same, pač pa ta sodba nemškega, v deželi izhajajočega lista kaže, da prav nič ne pretiravamo, temveč, da je strašna, gola resnica, če pravimo, da pomenja ta razdelitev okrajev naš narodni konec. Pa so še ljudje, ki skušajo sebe in druge slepiti s ponudanjem „pridobitev“, ki jih volilna reforma baje prinese koroškim Slovincem. Študirajte naše razmere, potem govorite in sodite! Žal da je večini tistih, ki o Koroški govore in pišejo, ta dežela s sedmimi pečati zapečatená knjiga in da je ne poznajo bolje, nego Sibirijo ali Mandžurijo.

— **Pri občinskih volitvah v Škoflju** je v vseh treh razredih zmagala slovenska stranka.

Primorsko.

— **Nesreča na novi železnici.** Med postajami Rifenberg in Prvačina sta padla minoli petek z vlaka na novi železnici sprevodnika Peternel in Market. Prvi je bil takoj mrtev, drugi pa je smrtno-nevarno ranjen. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico, kjer so mu odrezali levo nogo in eno roko.

— **Pijonirji delajo vozno pot čez Versec v Trento za artilerijo.** Dne 10. avgusta pojde cela brigada z dvema baterijama čez prelaz med Mojstrovko in Prisankom v Bovec, menda pride tudi nadvojvoda Henrik.

— **Vojaki na vajah.** Iz Pulja poročajo, da je pri nekem maršu 3. bataljona 87. pešpolka vsled strašne vročine zaostalo 70 vojakov težko bolnih.

Gospodarstvo.

Vzroki slabosti svinjskega mesa.

Znano je vobče, kako rado in naglo se svinjsko meso spridi. Ljudje pripravljajo kakor učeni, vsi so to zadevo že premišljevali, nasvetovali to in ono, ali h koncu so se še vsi časih zmotili. Kakor vsaki reči, treba je tudi tukaj iskati vzrokov v izvoru, v začetku.

Največ izvira ta napaka od krmiljenja. Hrana vedno vlažna in mokrotna vpliva na meso, da je ono tudi nekako bolj vlažno, da se ga sol in sušenje veliko manj prime. Zlasti surove ali tudi kuhane buče, sveže repe in enako sočivje napravi v živali veliko vlage, katera se razprostira od prebavil na vse ude telesa.

Pa še tudi pri krmiljenju z zrnjem se nahaja velika razlika. Neki angleški časopis piše o poskusih, katere je napravil prof. Fr. Schutt na Kanadi z več preišči s krmiljenjem, in ko so jih

zaklali, našli so glede mesa sledeče posebnosti:

1. Od vseh vrst poskušane zrnja izkazala se je najboljša zmes ovsa, graha in ječmena v enakih delih. Ta zmes napravila je najmastnejše meso in maščoba je bila po mesu enakomerno razdeljena. Tudi je bilo vse eno, če se je dajala ta zmes živalim suha ali namočena.

2. Hrana od zrnja koruze, zmešana z moko, napravila je meso z obilnostjo oleina, to je, bilo je bolj redko.

3. Ko se je poskušila zmes od polovice koruzne moke, pa polovico ovsa, graha in ječmena, pokazalo se je, da ima meso še več oleina.

4. Poskusilo se je tudi v prvem času pitanja (do 50 kg žive vage) krmiti z ovsom, graham in ječmenom, pozneje pa s koruzo in moko z nekoliko pridavkom šrota od prve zmesi, pa se je pokazalo, da je bilo meso od prva zraslo mastnejše od poslednjega.

5. Žival, hrajena z bobom, imela je meso redko in manj okusno. Tudi rast živali po tej hrani ni bila veliko vredna.

6. Moka od koruze, pridevana drugi hrani, bodisi suha ali namočena, napravila je meso bolj suho, več ali manj obdano z oleinom. Ker je tudi rast živali po taki hrani slabša, ne kaže dajati svinjam koruzne moke.

Tako piše angleški list. Seveda ta sodba skoraj ne more biti merodajna za večino naših živinorejcev, kateri ne morejo dostikrat tako izbirati v klaji, temuč morajo rabiti, kakoršno imajo na razpolago. Pač pa se svetuje vsaj par tednov pred kolino dajati živali bolj zrnje, to pa zato, da se čeva bolj znebijo obilne vlage, da se potem meso lepše suši.

Pohorski.

Svetovne vesti.

— **Strašno nevihto** so imeli 1. t. m. okoli Kodanja. Strela je ubila 8 ljudi ter zažgala 80 poslopij.

— **Nova hiša se je zrušila** v Terresu na Tirolskem ter je bilo podstih več delavcev. Štirje so mrtvi.

— **Danski kralj obišče otok Island.** Danski kralj je objavil členom islandskega altinga (deželnega zbora), ki so prišli te dni v Kodanj, da hoče v prihodnjem letu obiskati otok Island. Rekel je, da ga bo najbrže spremljal odbor državnega zbora.

— **Dr. Fran Potočnjak** je postal odvetnik v Zagrebu.

— **Ruski policijski stroški** so znašali leta 1905 27.728.000 rubljev. tekočem letu so že potrošili za vzdrževanje policije 48.908.000 rubljev in še poleg tega iz nekakega neznanega vira 3.431.075 rubljev. Revolucije so drage!

— **K strelnim vajam v Pulj** se je peljal v petek preko Ljubljane bataljon prvega trdnjavskega topničarstva na Dunaju.

— **Še en narod v Avstriji.** Na Tirolskem se je oglasil nov narod. Pri zborovanju za volilno reformo je predložil poslanec Erler, da se da Ladinom nov mandat. Ti Ladini žive v dolini Dolomitov, imajo svoj jezik in svoje šege. Niso ne Nemci, ne Italijani in štejejo skupaj 22.000 duš.

— **Zakaj so Parižanke lepe?** Opisovaje lepoto in svežost pariških žensk, pravi neki berlinski list, da so one zato tako lepe, ker pred vsem malo jedo, in sicer zelo malo mesne hrane. Parižanke se hranijo, piše list dalje, večinoma z mlekom in rastlinsko hrano, a več del dneva bivajo v drevesni senci na čistem zraku. Zato so vedno elastične, sveže in mladostne, a lahka hrana ne dopušča, da bi debelele in izgubljale obliko in dražestnost.

— **Minister obtožen ropá.** Bivši oskrbnik pri ogrskem brambovskem

ministru Jekelfaluzsylvu, neki Kovacs, toži ministra zaradi ropá, ker ga je kakor znano, po orožnikih rubil zaradi 166 K.

— **Bivši adjutant mehikanskega cesarja Maksa,** upokojeni višji intendant Frid. Sen, je umrl v Badenu 68 let star.

— **Umrl je pokrajinski slikar** Edvard Würndle pl. Adelfsfried v Inomostu v starosti 80 let.

— **Ustrelil se je na Dunaju** sluga v knjižnici državnega zbora Aleksander pl. Troll. Vzrok samomoru je neozdravljiva bolezen.

— **Kolera v Madridu?** V Madridu je jela razsajati bolezen, podobna koleri. Več ljudi je že umrlo na bolezní. Med prebivalstvom je veliko razubujenje.

— **Štiri tisoč delavcev** so izključili od dela v predilnicah v Bjelec-Beli in okolici.

— **Nesreča v Courrieresu.** Državno pravdníštvo je ustavilo kazensko postopanje proti državnim inženjerem zaradi courrierske nesreče, češ, da jih zaradi požara v jami ne zadene nobena krivda. Iz currierskih rudnikov so dozdej spravili na površje 1604 mrličev, 91 jih še spravijo tekom 14 dni.

— **Komičen slučaj pred poroto v Milanu.** Porotna sodnija v Milanu je sodila nekega Danijelo Magnija ter ga radi pomanjkanja dokazov oprostila; obtožen je bil umora. Magni pa ni sedel na zatožni klopi, ker ga je policija zaman iskala celo leto. Torej se je vršila razprava brez obtoženca. Toda ko je bila razglašena oprostilna razsodba, je zaklical nekdo med poslušalci: Hvala lepa, hvala! Ta je bil Magni, ki je lepo mirno med občinstvom prisostvoval razpravi.

— **Kemična tovarna je zletela v zrak** v New Jerseju. Šest nemških delavcev je ubitih.

— **Hrvatsko šteje 2.500.000 prebivalcev in od teh je 900.000 nepismenih (analfabetov).** Šolo obiskuje samo 35% vseh za šolo godnih otrok. Uspehi šolskega pouka so tako neugodni, da se $\frac{2}{3}$ vseh teh ne nauči ne pisati ne brati. Da se tej narodni nesreči pride v okom, so hrvatski vseučiliški dijaki ustanovili posebno društvo za poučevanje analfabetov (nepismenih ljudi). Učitelji tega društva potujejo kot misjonarji od vasi do vasi ter poučujejo narod v čitanju in pisanju. Slovenska vseučiliška mladina vseh strank in struj se tudi čedalje bolj zaveda nujne potrebe drobnega narodnega dela ter deluje v raznih društvih, da sebe in narod povzdigne na višo stopinjo kulture. Prepričani smo, da se bodo tudi naši akademiki lotili poučevanja slovenskih analfabetov, katerih imamo žalibog še povsod preveč in ki so tudi naša nesreča.

— **Spremljevalec cesarja Maksa umrl.** V Badenu pri Dunaju je umrl vpokojeni domobranski višji intendant Friderik See, star 69 let. Pokojnik je bil adjutant cesarja Maksa v Meksiki.

— **Zgorel je Kubešev mlin** v Pragi.

— **Vsled žalosti radi smrti svoje matere** se je ustrelil na dunajskem centralnem pokopališču privatni uradnik Uhl.

— **Silen vihar** so imeli minoli petek po celem Angleškem. Vlaki niso mogli voziti. Neko vojaško taborišče je bilo popolnoma razdjano. Mnogo ljudi je ubila strela.

— **Spomenik** da postavi v Raxengrabnu umorjeni Mariji Maier njena teta Frančiška Maier.

jene vzeli s seboj, da se ne ve za njihove izgube. Vse kraje na okrog imajo Tataři zasedene.

Neresnične vesti.

Listi so sporočali, da je v Kronštadu obsojenih na smrt že 300 upornikov, med temi tudi en poslanec in da so obsodbe že izvršene. Najnovejše vesti sporočajo, da so ta poročila neresnična.

Vojni minister

Rödiger poda tekom prihodnjih dni demisijo in dobi poveljstvo nekega vojaškega okraja.

— **Častnikom prepovedano sodelovanje pri političnih častnikih.** Vojno ministrstvo je izdalo tajno rezervatno povelje, ki strogo prepoveduje častnikom vsako aktivno sodelovanje pri političnih društvih in sodelovanje pri političnih listih. Vsa vojaška poveljništva so dobila strog ukaz, da morajo paziti v tem oziru na častnike. Cesar je izvedel, da so mažarski častniki pribeževali po listih članke, ki so zagovarjali Košutove zahteve glede armade, zato so izdali vojaškim poveljništvom rezervatno povelje.

— **Zgodovinski dan.** V ponedeljek 6. avgusta je preteklo sto let, kar je odložil cesar Franc II. rimskonemško cesarsko dostojanstvo in se je od takrat imenoval samo Franc prvi, cesar avstrijski. Na ta dan — dne 6. avgusta 1806 — je prenehalo od 25. dec. 800 obstoječe rimskonemško cesarstvo, katerega prvi nositelj je cesar Karol I. Veliki.

— **Vojaške vaje ob italijanski meji.** Od 13. do 20. t. m. se vrše v trbiški okolici brigadne vaje. Čete bodo prekoračile 1616 m visoki Mojstroški prelaz v Trento in Flič. Brigado bosta spremljali tudi dve bateriji 9. divizijskega artilerijskega polka.

— **Nagodbena pogajanja med Avstrijo in Ogrsko** se začne na vsak način že meseca septembra.

— **Na hrvatskih državnih železnicah** pride hrvaščina naposled do veljave. Minister Košut je izdal naredbo, po kateri bode vsem Madžarom, službojočim pri državnih železnicah na Hrvatskem, zvišana plača za 600 kron na leto, ako dokažejo pred izpraševalno komisijo popolno znanje hrvatskega jezika. Ta naredba je vzbudila med hrvatskim uradništvom veliko nejevoljo, ker bodo madjarski uradniki silili od vseh strani na Hrvatsko, da dobe po 600 K na leto več. Hrvatom za njih znanje materinščine država ne plača nič. To pravico do jezikovne ravnopravnosti na železnicah bodo morali Hrvatje plačevati še posebej. — Listi zahtevajo, da naj bodo vsaj izpraševalne komisije v resnici hrvatske.

— **Italijanski naučni minister Fusinato** je odstopil. Njegovim naslednikom je imenovan poslanec Rava.

— **Smrtna obsodba oklopniceam.** Zadnje francoske pomorske vaje so bile usodne za oklopnice. Francoska hoče v prihodnje graditi le podmorske čolne, s katerimi upa, da obvaruje zadostno svoje obrežje. — Oklopnice so škodljive in nekoristne. Le nekaj podmorskih čolnov zadostuje, da zadržijo vsako sovražno brodovje. Deset podmorskih čolnov lahko uniči vse angleško sredozemsko brodovje.

— **Angleška in Francoska.** Poročajo, da misli odstopiti Francoska otočje Tahiti v Velikem oceanu Angleški, ker ji je brez koristi, da pa dobi zato primeren del angleškega ozemlja.

— **Nezanesljivi elementi v francoski armadi.** Vojni minister Etienne je izdal na vse poveljnike armadnih vojev okrožnico, v kateri opozarja, da se nekateri častniki javno ponašajo s svojimi protivojaškimi idejami ter iz-

javljajo, da služijo v armadi le zato, da delajo propagando za svoje ideje. Minister zahteva, naj se mu naznanijo imena vseh častnikov, ki goje take za republiko nevarne ideje.

— **Panamerikanski kongres,** zborujoč letos v Rio Janeiro v Južni Ameriki, imel je na čast državnega tajnika Roota posebno sejo. Državni tajnik severnih Zjedinjenih držav je imel v tej seji govor, v katerem je pozival zastopnike 3. panamerikanskega kongresa, naj organizujejo medsebojno pomoč vseh ameriških republik, da bode s tem združenjem završeno načelo, da na ameriških tleh ni več prostora ne za evropske ne za azijske kolonizacije in slična protiameriška podjetja.

Dopisi.

Iz Vojnika. Pri nas smo imeli občinske volitve, ki so se izvršile po starem, že slavnem receptu, le s tem razločkom, da se Slovenci volitev letos niso udeležili. Mi beležimo to dejstvo in pripomnimo samo, da je to najboljša ubrana pot k uspavanju narodne zavesti. Pa še nekaj moramo pripomniti! Med vojniškimi posilincem, ki so branili nemčurski značaj našega trga je bil seveda tudi stari bojevnik za teptane pravice nemčurskega ljudstva v Vojniku, nadučitelj slovenske šole Josip Košutnik, ki je srečno dosegel tudi „šaržo“ občinskega odbornika. Častitamo! Sedaj pa vprašamo, ali zasluži tak človek še trohico zaupanja, vprašamo naš slovenski krajni šolski svet, ali zasluži naš ljubeznjivi in sladki Košutnik ono brezmejno zaupanje, ki mu ga ob vsaki priliki skazujete! In mi slovenski stariši, kako moremo mirno zaupati temu človeku najdražje — svojo slovensko mladino, kako more vzgajati našo mladino človek, ki mrzi in zaničuje, kar je našega slovenskega!

Pa prišli so volit tudi naši „fčin-karji“ — tako imenuje ljudstvo one znane krajcarske volilce; — revčeki, bilo jih je sram, šli so na volišče zato rajši vzadi skozi dvorišče, ki je služilo tudi drugim bolj boječim nemčurjem.

Iz Rečice. Prostovoljna požarna bramba razpošilja že svoja vabila k slavnosti blagoslovljenja zastave in voza za moštvo, ki se vrši dne 12. avgusta t. l. Kolikor smo poizvedeli, bo ta slavnost za Rečico nekaj nenavadnega.

Zastava, katero je izdelala c. kr. umetna obrtna strokovna šola v Ljubljani, je, kakor so se tudi strokovnjaki o njej izrazili, jako mično in fino izdelana, osobito obrača pozornost nase v njo tiskani trški grb s slovensko lipo, katero razsvetljuje nad njo blesteča se srebrna zvezda, okoli trškega grba pa se vije kot okrasek memblem požarne brambe. Tudi voz za moštvo, katerega je izdelal g. Fr. Belič, izdelovatelj voz v Ljubljani, je glede praktičnosti, finega in trpežnega dela nekaj posebnega, ter dela čast ne le izdelovatelju, ampak tudi društvu.

Blagoslovljenje se vrši po sv. maši pred župnijsko cerkvijo. Tam se bo pod milim nebom brala tudi maša — v kar je knezoškofijski ordinarijat glede velike množice gostov, ki se jih pričakuje, že dovolil, ter se bo postavila na prostem primerna kapelica z oltarjem.

Da bode vdeležba k tej slavnosti, ako nas nadležni pluvius ne, preseneči, res velika, smemo sklepati po vsestranskem zanimanju ne samo okoličanov, temuč tudi odzivu raznih narodnih društev od blizu in daleč. Odzvala so se do sedaj že skoro vsa gasilna društva iz gornje in spodnje Savinjske doline, ter nekatera iz Kranjske. — „Savinjski Sokol“, združen s telovadci

iz Celja in Žalca, priredi javno telovadbo. Opazovali bomo torej gibčnost in čilost naših slovenskih junakov. Občeznana šoštanjska narodna godba nas bode spremljala, ko si bomo segali v roke kakor brat bratu, ter nas nazadnje združila v prijeten valček, slavčki šoštanjske čitalnice in drugi prepevali nam bodo mile slovenske pesmice, — za starinoslovce bo preskrbljen zanimiv muzej, naročen je tudi zverinjak s posebnimi eksemplari, skrbljeno je za dobro poštno zvezo itd. — lep in prostoren sadonosnik, katerega je gospod Anton Turnšek v ta namen odstopil, pa nam bo dajal prijetno senco, v kateri si bomo z dobro kapljico hladili avgustno vročino.

Rojaki, kdor ni zadržan, dne 12. avgusta na Rečico! Pridite po šopke, katere vam naša dekleta že pridno pletejo!

Iz Globokega pri Brežicah. V nedeljo, dne 5. avgusta t. l. je zborovalo politično društvo „Sava“ pri nas v Globokem. Zborovanja se je udeležilo na stotine naših zavednih kmetov in dosti obiskovalcev iz daljine in bližine.

Na tem shodu predstavil se je svojim volilcem novoizvoljeni poslanec dr. Voušek, ki je potem v daljšem govoru pojasnjeval sedajni položaj glede volilne reforme.

Opisal nam je krivice, katere nam Slovincem po tem načrtu volilne reforme pretijo — in zahteval, naj se dela na to, da se ta načrt v sledečih točkah popravi:

1. Koroški Slovenci naj dobe dva mandata — ter se naj v to svrhu celo slovensko ozemlje na Koroškem razdeli v dva volilna okraja;

2. Gavčev načrt naj se glede cmureških in radgonskih slovenskih občin restituira — in se naj te občine prikljopijo slovenskemu volilnemu okraju na desnem bregu Mure;

3. skupina mest in trgov na Spod. Štajerskem se naj tako preuredi, da dobimo Slovenci v tej skupini poseben mandat;

4. glede Goriške in Istre se naj Gavčev načrt restituira. Za slučaj pa, da bi naj obveljal med laškimi in jugoslovanskimi poslanci pod patronanco vlade sklenjeni kompromis — bi moral isti obveljati tudi glede števila Italijanom odkazanih skupnih mandatov — namreč 18.

Ako bi se pa skupno število laških mandatov v zmislu odsekovskega sklepa povišalo na 19 — bi morali tudi Slovenci dobiti za nadomestilo poseben mandat.

Za slučaj, da bi se tem zahtevam ugodilo, je dr. Voušek voljan glasovati za to volilno reformo, v nasprotnem slučaju pa se hoče temu načrtu protiviti.

Govornik pravi, da ni umestno, kazati samo na to, za koliko mi Slovenci po sedajnem načrtu volilne reforme profitiramo.

Res je, da dobimo nekaj poslancev več — ali če mi Slovenci volilno reformo v sedanjih obliki sprejmemo — plačamo isto z lastnim mesom — kajti mi bi morali vsled iste prepustiti naše koroške brate — naše slovenske občine cmureškega in radgonskega okraja njihovi narodni smrti. To se pa ne sme zgoditi.

Zbrani volilci so stališče svojega poslanca v polnem obsegu odobrvali.

Nato je govoril državni poslanec g. dr. Korošec prav zanimivo o kmetškem vprašanju — ravnatelj Rožman pa o združenju.

Razni govorniki so opozorili poslance na posamezne krajevne potrebe, katerim naj bi isti skušali po možnosti ugoditi.

Določitev kandidata za deželno-

zborni mandat se je prepustila posebnemu zboru zaupnikov, ki naj se vrši v najkrajšem času v Rajhenburgu.

Zborovanje, ki je trajalo več ur — se je v najlepšem redu končalo.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Vse občine** oziroma gg. župane, tajnike, odbornike, društva in občinstvo opozarjamo že danes na članke „Uspehi občine Kokarje za pravice slovenskega jezika“, ki bodo izhajali v „Domovini“ in naštevajo slučaje, v katerih je občina dosegla uspehe v dokaz, da lahko občine v ti zadevi največ dosežejo in povzdignejo našo veljavo v deželi in v državi. Posebno opozarjamo na nje one občine, katerim je glavarstvo razveljavilo sklepe slovenskega uradovanja in jim še vedno dopošilja nemške dopise in tiskovine.

— **Shod „Slovenskega društva“** v Mariboru zaradi volilne preosnove se vrši v Mariboru dne 23. t. m.

— **Deželnozbornske volitve** za brežiški okraj se vrše dne 21. t. m. Drž. posl. dr. Korošec, ki je prvotno prijavil svojo kandidaturu, jo je umaknil na ljubo kandidaturi dr. Jankoviča, distriktnega zdravnika v Kozjem. Na političnem shodu v Globokem dne 5. t. m. pa se je priglasila še kandidatura g. Benjamina Kuneja iz Brežic. Zaupni shod v Rajhenburgu v petek, dne 10. t. m. bo končno odločil.

— **Smrtna kosa.** V Celju sta umrli Ana Zapušek, uradniška vdova, v 87. in Jožefa Winkler v 64. letu. — V graški bolnišnici je umrl dne 5. t. m. zemljiški knjigovodja iz Rogateca g. Karl Gedliczka v 55. letu. Bil je rojen Čeh, — a zagrizen naš nasprotnik.

— **Šolski svetnik č. g. Ivan Krušič,** ki je slavil 27. m. m. 50letnico svojega posvečenja v mašnika, bode 19. t. m. ob 8. uri zjutraj v celjski farni cerkvi daroval zlato mašo. Imenovan je povodom tega dogodka od knezoškofa lavantinskega konzistorijalnim svetnikom.

— **Porotno sodišče** v Celju. Za tretje letošnje porotno zasedanje pri okrožnem sodišču v Celju so določeni: predsednikom gosp. Anton pl. Wurmser, namestnikom gg. dež. sodni svetniki Alojz Gregorin, dr. H. Schäftlein in Adalbert Kotzian.

— **Mesto državnopravniškega namestnika** za Celje je razpisano. Prošnje je oddati do 16. avgusta.

— **Iz poštne službe.** Poštni asistent g. Jaroslav Novotny je premeščen v Maribor.

— **Občina celjske okolice** je celjskim Nemcem trn v peti. Kar le morejo, spravljajo zoper vrlo slovensko vodstvo te občine v svoji „vahterici“ na dan. Onokrat so pisali, da mora občina celjske okolice sploh izginiti iz sveta, da bodo celjski Bismarckovci zapovedovali tudi od Babnega do Grmade na Pečovniku. Zdaj so našli v celjski okolici nek „steniški grad“, ki ga hočejo podreti. Celjski steniški vohuni naj le najpoprej mestne hiše osnažijo in smrad iz njih odpravijo. Ako ne bo miru, pridemo z imeni! Kanalizacije nima okolica, piše „D. Wacht“ in hudobnež puhle glave pristavlja, da je okoliška občina v prav dobrih razmerah glede premoženja in dohodkov. Kake težave ima občina z raznimi plačili, ve vsak okoličan, kanalov pa občina nima delati nikjer, dokler se stavbe temeljito ne spremenijo. Ako Nemci pogrešajo odtokov na Bregu, naj se oglasio pri c. kr. voditelju okrajnega zastopa, da jih da iztrebiti, kakor se je to godilo poprej.

Kedaj pa bodo Celjani delali kanale na Wokanovem prostoru in v Karolinini, Hermanovi ulici itd.? — Kedaj bodo Celjani kupili Costovo fabriko za mlo na Grabnu, da razširijo ulico, kakor je potrebna za promet? In omejevanje števila hiš na Celju, to sta najnovejša bogatinova štigerja in Zanggrja. Tu se navzamejo sami vbogi ljudje strupa in nevredno je za ta dva imovita trgovca, da držita vsak svojo strupenico, naravnost neodpustno pa je za mestno občino celjsko, da daje koncesije za take kvarilnice človeštva. Ako se godijo tepeži v okolici, krive so mnogokrat točilnice v mestu. — Tudi ukrep okoliške občine pri novi stavbi gospe pl. Sokol na Bregu opisuje vahterica, kakor da bi bil drugačen, kakor pri stavbah Lastnega doma. Res pa je ravno nasprotno, da se pri vseh novih stavbah na Bregu zahteva, kakor veleba postava, da se odmaknejo 4 metre od cestnega roba. — Predstojništvo okoliške občine skrbi po najboljšem znanju in spoznanju za koristi svojih prebivalcev in se posebno pri stavbah ne smeši, kakor mesto, z razglasom, da ne pripušča zidanja pritličnih hiš, potem pa jih le dovoli zidati, samo da imajo streho v samih kotih in voglih in se imenujejo — „vile“.

— **Predrznost naših posilincev.** Iz celjske okolice nam pišejo: Gospa Sokoll na Bregu si je drznila zadnje sredo izobesiti na svoji novo zidani hiši frankfurtarico! Policija je seveda takoj odstranila zastavo! Tako predrznost si prebivalci celjske okolice prepovemo. Ali g. Sokoll morda res več ne ve, da je c. kr. uradnik?! Nemškutarčki so izlili seveda svoj srd zaradi odstranjenja zastave na občino, ki je ravna na popolnoma nepristransko. V zadnji vahterici si želi neki na duhu abožni dopisun preobrata v odboru, češ kmalu mora biti „drugače“, mora se zgoditi tako kot v Teharjih itd. No gospodje si naj pomirijo razburjene živce, pa ne bodo o razmerah sodili kakor tele, ki so ga šele privezali k jaslim.

— **Ustanovni občni zbor „Žalkega Sokola“** se vrši v nedeljo, dne 19. avgusta ob 3. uri popoldne na vrtu gospe Bäsnič. Že danes opozarjamo prijatelje našega Sokolstva na ustanovni občni zbor tega za Žalec in okolico velepomembnega društva. Spored zborovanja objavimo pravočasno.

— **Velenjski Slovenci** prirede v sredo, dne 15. avgusta veliko veselico v prid družbi sv. Cirila in Metoda. Cela slavnost bo prava ljudska veselica, kjer bo vsak, še tako velik izbirnež, lahko našel svojo zabavo. Veliko ljudi gotovo privabi „srečolov“, kjer bo mnogo prav lepih dobitkov. Prijateljem dobre rujne kapljice bodo postregle pri vinskem hramu vrle Šaleške gospice, ki bodo točile najboljša štajerska vina ljutomeržana, pikerčana i. dr. Tudi razvajenci se ne bodo mogli pritožiti, kajti v kavarni se bo dobila izborna črna kava in prodajale se bodo dobre svalčice, na drugi strani pa tudi ne bo manjkalo sladoleda in slaščic. Za zabavo je dovolj skrbjeno, treba le, da pridete v sredo 15. avgusta vsi Šaleščani v Velenje!

— **Družmirje pri Šoštanju.** Bralno društvo v Družmirju se že prav pridno pripravlja na veliko ljudsko veselico. 9. september obeta res biti velik narodni praznik. Nikdo naj ne zamudi, in naj poleti ta dan v Družmirje med brate, obkoljene od nasprotnikov. Natančneji vspeled pri občini.

— **Vsem hmeljarjem!** Vodstvo hmeljarskega društva je v svoji seji dne 3. t. m. sklenilo v 111 občinah razglasiti, da se obče obiranje hmelja

začne letos v četrtek, dne 16. t. m. Z ozirom na dejstvo, da je v minolem letu vsled pomanjkanja obiralcev ostalo obilo hmelja na drogih, sklenilo je društveno vodstvo nadalje, v navedenem razglasu objaviti, da se bode za obiranje plačevalo povsod po 14 vin. od škafa ter da dobe obiralci po dvakrat na dan običajno hrano. P. n. hmeljarji naj blagovolijo to vzeti na znanje.

Žalec, dne 6. avgusta 1906.

Društveno vodstvo.

— **V Savinjske planine** prihaja letos še precej turistov, zlasti iz oddaljenih krajev. V tujini znajo ceniti krasoto naše domovine, a koliko pa je še med nami rojakov, ki so pač slišali praviti, da je bojda „Logarska dolina“ lepa, in da je nekje tam v gorah slap pod Rinko itd. in da hodijo turisti te krasote gledat — a sami pa se niso učasili, ogledat si naravne krasote našega sveta. Sedaj je čas! Pusti domačo hišo, pusti vsakodnevne duhomorne skrbi in hajd v prosto naravo, hajd v Zgornjo Savinjsko dolino! Nikdar ti ne bode žal, da si potoval po teh rajskih krajih, srkal v se oživilja, oči sveži planinski zrak in pozabil na vsakdajnosti. Obrni se na Savinjsko podružnico „Slov. planinskega društva“ v Gornjem gradu, kjer ti radevolje naznanijo podrobnosti za potovanje in če hočeš, ti prodajo za 1 K 20 vin. vrlo urejeno knjižico „Savinjske planine“. Hajd na noge in palico v roke!

— **Ponesrečeni rojak v tujini.** Iz Bohuma na Westfalskem smo izvedeli, da se je tam v rudniku ponesrečil Andrej Volavšek, doma iz Griž pri Celju in da leži že tri mesece v bolnišnici.

— **Novo mašo** so imeli zadnje nedeljo v Grižah. Pel jo je grižki rojak, gospod Anton Benetek, duhoven celovške škofije.

— **Iz Mozirja** se nam piše: Prostovoljna požarna bramba v Mozirju slavi dne 8. septembra t. l. slavnost blagoslovljenja društvene zastave. Cenjeno uredništvo se prijazno zaprosi, to slavnost v vašem c. listu priobčiti, ter obenem bratska društva opozoriti, da ne prirejajo na ta dan drugih veselice. Natančneji spored sledi pozneje.

— **Iz vuzeniškega okraja** se nam piše: Poglejte no spako! Zopet se slavi gotovo kaka pangermanska zmaga, si je moral marsikdo misliti, ako je šel v pondeljek dne 7. julija mimo Tulčeve gostilne na Gortini pri Marenbergu. Velika frankfurtarska cunjja je visela raz hiše, ki so si izposodili baje od preimenitnega „Feuerwehrtaga“, ki je bil prejšnji dan v Vuzenici in na katerem se je moral seveda tudi žaliti čut onih Slovencev, katere je nemila usoda zasodila v ta nemškutarški trg. Ako si pa natančneje vprašal, si zvedel, da so obhajali ženitovanje nekega slovenskega posestnika iz Trbonja in da so tudi vsi navzoči gostje izključno Slovenci. Dasiravno se je gostilničarja od vseh stranij opetovalno opozorilo, naj odstrani to predrzno žalitev in sta dva gospoda, ki sta hotela posetiti gostijo, radi tega odšla; je bil vendar tako predrzen, da ni ugodil tej upravičeni zahtevi. Skrajna nesramnost je izobesiti pri popolnoma slovenski gostiji nemško zastavo! Hočemo si to dobro zapomniti! Izogibljite se takih gostiln, osobito vi kmetje in delavci iz Trbonja, gostiln, v katerih se na tako lopovski način žali naš narodni čut. Nastopajte bolj samozavestno, kažite več narodnega ponosa in z nemškimi zastavami bodo zginili tudi nemčurski motgotci.

— **Pevsko veselico** priredi „Narodna Čitalnica“ v Slovenjem gradu v nedeljo, dne 19. vel. srpana v „Narodnu“ v Slovenjem gradu. Sodeluje

Šoštanjnska narodna godba. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina 1 krono. Spored: 1. F. S. Vilhar: Izpod Triglava, mešan zbor, op. 225. 2. Jenko: Na moru, moški zbor. 3. Förster: Venček narodnih pesnij iz opere „Gorenjski slavček“, mešani zbor. 4. Ipavic: Planinska roža, moški zbor. 5. Vilhar: Naše pjesme, mešan zbor op. 159. 6. Gerbič: Pred slovesom, moški zbor, op. 5. — Prosta zabava in ples.

— **Umrl je v Gradcu** dne 1. t. m. v bolnišnici usmiljenih bratov na sušici g. Jurij Šumer, bivši kaplan v Šmartnu v Rožni dolini. Truplo so prepeljali v Trbovlje, kjer je pokojnik rojak.

— **Sv. Florijan pri Rogateu.** V nedeljo, dne 12. avgusta priredi naše bralno društvo veselico z igrokazom „Svoji k svojim“, petjem in prosto zabavo. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina prosta. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Izlet na Beč.** Ljubiteljem slov. gora, krasnega in daljnega razgleda se nudi ugodna prilika, da kobacajo v nedeljo 12. t. m. na ponosnega orjaka dravinjske doline, na Boč. Zbirali se bomo na poljčanski postaji ob dohodu brzovlaka ob 3. uri 8 minut in osebne vlaka ob 3. uri 41 minut. Takoj potem odkorakamo od poljčanske strani na goro. Vrnemo se pa po drugi poti v idilične Studenice, kjer se lahko pokrepčamo z izvrstno kapljico Kropčevega klečana. Utešila za včas dosti gondravi želodec, si naj udeleženci prineso seboj. Obračamo se torej do vseh slojev, na vsa društva, osobito pa na vas, gg. dijake in sl. Čitalnice, da nam dovedete čim največ izletnikov. Na vsakojaka vprašanja, kakor glede prenočišč itd. daje pojasnila pripravljali odbor v Studenicah. V slučaju deževja se preloži izlet na 19. t. m.

— **Umrl je v Sevnici** vpokojeni davkar Štefan Zwirn.

— **Poročil se je** v četrtek, dne 2. avgusta v Hajdinu pri Ptujju gosp. dr. Anton Brumen, odvetnik v Ptujju, z gđe. Vekoslavo Kreftovo iz velenarodne rodbine pri Sv. Jurju na Ščavnici. Kot priči sta prisostvovala g. Franc Mohorič, veletržec in gostilničar, in g. Vinko Bezjak, krojaški mojster in načelnik obrtne zadruga v Ptujju.

— **Umrla je** v Stročji vasi pri Ljutomeru soproga veleposestnika Jož. Vršiča.

— **Umrl je v Mariboru** v torek dne 7. t. m. zasebnik Adalbert Reichmeyer v 74. letu starosti.

— **Poštnega sla** dobe za vse vasi župnije Sv. Jakob v Slov. goricah.

— **Pri Sv. Barbari** užje Maribora je imel 5. t. m. čebelarški pouk g. Jan. Jurančič, čebelarški učitelj iz Slov. goric. Shod je bil prav dobro obiskan, znamenje, da je mnogo zanimanja pri naših čebelarjih. Tako je prav! Vseposod bi naj bilo ljudstvo vneto za umno napredovanje v kmetijstvu, kajti kdor dandanes ne napreduje in z drugimi ne tekmuje, ta zaostaja, nazaduje. G. Jurančič s svojim poljudnim razkazovanjem je resnično zlata vreden, in zelo umestno bi bilo od merodajnih krogov mu izposlovati primerno odškodnino pri deželni vladi, kajti ravno nje dolžnost je skrbeti za pouk in napredek deželanov. Našega shoda se je razum domačih, vdeležilo tudi mnogo Šmartinčanov in Ruperčanov. Sklenilo se je osnovati podružnico čebelarškega društva za te kraje, kar se zvrši 12. avgusta ob 8. uri popoldne v šoli. Za takrat uljudno vabimo tudi vse sosedne čebelarje, da nas bo mnogo, ker le v množini in slogi je moč.

— **Iz Ljutomera.** (Zahvala.) Povodom tridesetletnice svojega učitelje-

vanja je podarila gospa Mina Ivančič-Deu, učiteljica na Franc. Jož. dekliški šoli, tukajšnjemu slov. pevskemu društvu dvajset kron; istotako je volila slavna posojilnica v Ljutomeru temu društvu svoto dvajsetih kron. Dariateljem iskreno zahvalo!

Slovensko pevsko društvo v Ljutomeru, dne 7. avgusta 1906.

Erna Razlag, Josip Velnar, blagajničarka, predsednik.

— **Javni politični shod** se vrši v nedeljo, dne 12. t. m. pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Začne se takoj po večernicah v uti gospe Trstenjakove in sicer ob vsakem vremenu. Spored: 1. govor g. drž. poslanca dr. Korošca; 2. ustanovitev katoliško-narodnega političnega društva za gornjeradgonsko-ljutomerski sodni okraj; 3. govor gospoda drž. in dež. poslanca dvornega svetnika dr. Ploja; 4. govor g. dež. poslanca Ivana Kočevarja; 5. slučajnosti, kakor: izročitev diplom častnega občanstva jurjevskih občin gospodoma dr. Ploju in župniku Janezu Kunce-tu, vprašanja vdeležencev shoda do gospodov poslancev itd. — Vstop je dovoljen vsakomur. — K najobilnejši udeležbi vabi pripravljali odbor.

— **Ogenj je upepelil** dne 4. t. m. na Seniku v občini Včanci pri Veliki Nedelji dve poslopji. Goreti je začelo pri Antonu Koklunu, kjer so bili samo otroci doma; zgorelo je pri njem in pri sosedih Julijani Obrani.

— **Prememba posesti.** Sporoča se se nam, da je kupil g. notar F. Štupica v Sv. Lenartu v Slov. gor. hišo Vinca Lorbeka. Tako je prešla spet nemška hiša v slovenske roke. In gospodom št. lenartskim nemškutarjem s polomljeno posojilnico prav nič ne pomaga: Sv. Lenart v Slovenskih goricah bode in mora biti tekom let slovenski trg!

— **Kazni se je hotel odtegniti** 31letni Andrej Kuhar, izdelovalec opeke iz Št. Jurja ob juž. žel. Bil je namreč pri okrožnem sodišču v Celju v preiskovalnem zaporu zaradi tatvine. Ker je obolel, so ga oddali v Gizelino bolnišnico. Tu je pa porabil prvo ugodno priliko, da je v sami srajci in v spodnjih hlačah pobegnil.

— **Trgovska in obrtna zbornica v Gradcu** je sklenila takoj zvišati plače vsem svojim uradnikom in služabnikom v obliki desetodstotnih draginjskih doklad.

— **V spovednici so aretirali** v Gradcu vlačngo Jožefo Kner. Najprej jo je stražnik aretiral v neki kavarni, a mu je zbežala na poti v neko cerkev, kjer so jo z župnikovim dovoljenjem aretirali. Našli so jo v spovednici navidezno zamaknjeno v molitev.

— **Prefriganega ptfeka** je ujela graška policija 6. t. m. Imenuje se Jožef Žitnik ter je doma iz Litmerka pri Ormožu. Bil je že večkrat kaznovan radi različnih hudodelstev ter je sedel že 7 let radi tatvine. Iz Gradca je bil izgnan, vendar je živel tam pod imenom Johann Schubert ter počenjal različne goljufije. Posebno se je spravil na lahkoverne ženske, katerim je obljubljal, da jih bode poročil. Dajal je v liste ženitne ponudbe ter izvabljal svojim žrtvam denar pod raznimi pretvezami. Navadno je jemal denar le „na posodo“, češ da kani kupiti hišo, še predno se poroči in hoče dati „aro“. To je pač nekaj časa šlo. Žitnik je bil vedno elegantno opravljen, nastopal je sigurno in samozavestno ter je napravil na ženske dober utis. Sedaj je pa tej slavi konec. Nekega dne sta ga „obiskala“ dva detektiva, ki sta prišla v hišo skozi prodajalnico, da bi ju „ženin“ Žitnik ne opazil ter jima ne pobegnil. Potrkala sta na vrata, Žitnik jima je sam odprl in bil je nemilo iznenaden

na tem posetu, ki je bil pa le kratek, kajti gospoda sta ga koj vzela s seboj ter mu odkazala primernejše in njega dostojnejše stanovanje.

— **Pri deželnozbornski volitvi** na mesto umrlega posl. Walza v mestni skupini Bruck - Müzzuschlag véčeraj dne 7. t. m. je bil izvoljen Jože Knottinger, župan v Brucku z 337 glasovi proti Antonu Werba, županu v Müzzuschlagu, ki je dobil 288 glasov.

— **Za slovenske obrtnike.** Blizu Celja je na prodaj pekarija, ki obstoji že več let in dobro uspeva; je hiša in prostoren vrt. Cena vsemu je 16.000 K. Pojasnila daje občeslovensko obrtno društvo v Celju.

Kranjsko.

— **Slovenska drama.** Svoje službovanje pri slovenskem gledališču so nastopili g. režiser Viljem Tabor-ský in ga. Mara Tabor-ska (heroína) ter g. Dušan Barjaktarovič in ga. Adela Barjaktarovičeva. Prva dva sta iz Prage, zadnja dva pa iz Beigrada. Izmed bivših članov drame se vrnejo v Ljubljano: g. O. Boleška, gđc. Naskova, g. L. Dragutinovič in ga. St. Dragutinovičeva. Slovenski člani drame ostanejo še nadalje pri gledališču.

— **Umrl je** v Ribnici v ponedeljek zjutraj po kratki bolezní ondotni župan in nadomestni načelnik ribniške posojilnice, trgovec in posestnik gosp. Josip Klun. Bil je obče spoštovan. Vsa ribniška dolina žaluje po njem.

— **Gad je ugriznil** v šmiheljski fari pri Novem mestu kmetico Uršo Bele v nogo. Seveda ženska ni šla takoj k zdravniku, temveč šele potem, ko ji je noga hudo otekla.

— **Nova železnica** je takorekoč odprla pot v Bohinjsko dolino. Sicer so ta idilični kraj tudi poprej radi obiskovali turisti in izletniki, ali tega še primerjati ni z velikanskim navalom ljudstva, ki ga je prinesla nova železnica. V nedeljo je bilo nebroj ljudi v Bohinju, s Kranjskega in Koroškega, Primorskega in iz Italije. V Bohinju — se lahko reče — je zavladalo novo življenje, za Bohinj se je začela nova doba.

— **Nesreča.** Na gori Črna prst na prehodu proti Malnerjevi koči se je v nedeljo dopoldne ponesrečil abiturijent Martelanc, sin znanega lesnega trgovca iz Trsta. Padel je kakih 5 metrov globoko in obvisel na steni 40 m visoki. Poškodoval se je na glavi. Prenesli so ga v Orožnovo koč.

Koroško.

— **Velik požar** v Podkloštru je, upepelil 9 hiš z gospodarskimi poslopji. Živino so rešili. Eno dekle je zgorelo.

Primorsko.

— **Ker jo je mož popolnoma zamenjal,** se je zastrupila v Trstu 24 letna Valerija Tradeva.

— **Ustrelil se je** v Trstu 67 letni Alojz Walter iz Gradca; bil je uradnik pri Greinitzu v Gradcu in je prišel zadnji čas v slabo družino. Ko je zabredel v slabe razmere ni našel druge poti — odpeljal se je v Trst in se tam ustrelil.

Svetovne vesti.

— **Grozna nesreča na morju.** Italijanski parnik „Sirio“ z okolo 800 izseljenci se je pri otoku Hornigu blizu mesta Cartagena na Španskem potopil. Nesreča se je zgodila menda vsled nepredvidnosti kapitana, ki je hotel okrajšati pot in je pri tem naletel na skalo. Ladja se je silno naglo potopila. Šte-

vilo utopljenecv še ni znano, gotovo pa presega 300. Kar je bilo ladij na okolo, so pač vse prihiteli na pomoč in rešili so veliko število nesrečnežev. V teh par minutah potapljanja godile so se na „Sirio“ grozne stvari. Ljudje so vsled strahu kakor zblazneli in podivjali, močnejši je brez obzira in usmilenja sunil slabjšega pod noge ali v morje, ter si z revolverjem in nožem delal pot v rešilne ladjice. Otroci so se potapljali pred očmi svojih mater in marsikatera je pod tem groznim vtisom na mestu zblaznela. Kar se jih je rešilo, spravili so vse v Cartageno. Morje pa še vedno meče mrličev in treske razbite ladje na breg.

— **Še enkrat umor v Polešniku.** V župnišču v Polešniku blizu Zadra v Dalmaciji je bila umorjena lansko leto župnikova stara teta Ana Rančigaj iz Štajerskega. Sum je letel na župnika, da je teto umoril ali vsaj koga drugega k umoru pregovoril in to iz dobičkarije. Zaprl so torej župnika, njegovo oskrbnico Antonijo Ostrič in hlapca Šime Kovačevića. Prišli so pred porotnike v Zadru. Preiskava je trajala silno dolgo, a jasnosti ni prinesla, vendar je bil župnik oproščen obd. l. ženega umora, oziroma šuntanja k umoru, Ostrič je dobila dva meseca, hlapec je bil pa obsojen na vislice; to kazeno so mu pa vblažili na 20 let ječe. Ko so zločinca obvestili o pomiloščenju, je surovo zavpil: „Kaj, 20 let za to staro coprnico“. — Premoženja je zapustila Ana Rančigaj 24.600 K. Od tega so prejele farna cerkev v Gotovljah, cerkev kapucinov in cerkev jezuitov v Zadru, vsaka po 1791 kron za mašne ustanove, šestim sorodnikom se je izplačalo vsakemu po 189 kron, vbogim v Zadru 40 kron, ostalih 18.000 K pa so prisodili g. župniku Francu Tomaševiću, nečaku rajne, v Polešniku.

— **Ogenj v Milanski razstavi.** Dne 3. avgusta je izbruhnil ogenj v razstavinem parku. Ogenj je uničil ogrski in italijanski oddelek za dekorativno umetnost in del italijanske arhitektonične dvorane. Vzrok je stik električnih žic. Škode je štiri milijone lir.

— **Škoda vsled požara** v razstavi v Milanu znaša 4 in pol milijona.

— **Umrla je princesinja** Matilda Sachsen-Koburg-Gotha, hči princa Ludvika bavarskega, v 29. letu starosti.

— **Kaj ukazuje papež italijanskim katoličanom?** Papež je izdal encikliko, v kateri obsoja „moderno strujo“ med mlajšo italijansko duhovščino. Med drugim zahteva papež, naj se po semeniščih goji bogoslovna znanost, naj se odstranijo profesorji, ki so pristaši nevarnih nekatoliških nauk in naj se ne bero v semeniščih listi, pisani v tem smislu. V cerkvenih govorih naj duhovniki ne iščejo svetnega priznanja in naj ne razkladajo svetne modrosti; boljša je navadna homilija in razlaga katekizma, ki jo ljudstvu podajajo župniki, nego pa taki govori, ki naredijo več slabega, nego dobrega. Dalje ukazuje papež, da ne sme noben duhovnik brez škofovega dovoljenja izdajati in urejevati časnikov in spisov ali imeti predavanj. Hujska-joči govori, ki vzbujajo sovražstvo med stanovni so prepovedani.

— **Smrt nadporočnika Kreulitscha.** Sporočali smo svoječasno o nadporočniku Kreulitschu, ki je bil na lovu ustreljen. Dne 6. avgusta je garnizijsko sodišče v Zagrebu obsodilo

poročnika pri 13. topnič. polku Ladislava Černija zaradi nepaznega umora svojega tovariša na 3 tedne ječe. Olajševalne okolnosti so bile prijateljstvo obeh in pa nespretnost Černija kot lovca.

— **V samostan je šel** vsled žalosti radi različnih udarcev usode grof Juri Esterhazy, veleposestnik v Oslopu na Ogrskem.

— **Trgovec z dekleti,** Jurija Weningerja z Dunaja, ki je kot jezuit preoblečen zabljal dekleta v javne hiše na iztok, so v Budimpešti vjeli.

— **Izlet na razstavo** v Milan priredi hrvatsko društvo inženirjev v Zagrebu dne 14. t. m. Prijave se sprejemajo do 8. t. m.

Izjava.

Podpisana obžalujem vse razžaljive besede, katere sem govorila meseca julija t. l. zoper g. Ano Mlinarič, kuharico v Zanierjevi gostilni in sem ji hvaležna, da je od tožbe odstopila. (430)
ANA STERGAR, žena pozidnega čuvaja v Lučah.

Naznanilo!

Podpisani izjavim, da nisem plačnik za nikakoršen dolg, ki bi bil napravljen brez mojega izrečnega pismenega dovoljenja.
(428) 1 **Anton Kuhar,** komisar zavarovalne družbe „DUNAV“ Celje.

Štiri izložne omare, veliko ogledalo, veliko lično novo bano za kopanje in velika kletka se lahko odda pri P. Kostiču v Celju. 152-29

UGODEN KUP! Hiša v sredi mesta CELJE, dvonadstropna, z dvema prodajalnama; — polovica hiša še deset let davka prosta; se takoj proda. Mesečna najemina nese 341 kron. — Kje, pove upravništvo „Domovine“. (431) 2-1

(427) Kupiti se želi 3-2

graščinica ali vila

z lepim vrtom ali parkom na deželi bodisi na Kranjskem, Štajerskem, ali Koroškem. Pismene ponudbe z opisom in ceno naj se pošljejo na upravništvo „Domovine“ pod št. 1864.

(429) 3-1

OKLIC

s katerim se sklicujejo sodišču neznani dediči.

C. kr. okrajno sodišče v Celju naznanja, da je umrl dne 10. aprila 1906 g. **Miha Smole** v St. Petru pri Ljubnem (Leoben), ne zapustivši nikake naredbe poslednje volje.

Ker temu sodišču niso vse osebe znane, katerim gre do njegove zapuščine kaka dedinska pravica, se pozivljajo vsi tisti, kateri nameravajo iz kateregakoli pravnega naslova zahtevati zapuščino za se, da naj napovedo svojo dedinsko pravico v enem letu od spodaj imenovanega dne pri podpisanem sodišču in se zglase izkazavši svojo dedinsko pravico za dediče, ker bi se sicer zapuščina, kateri se je postavil za oskrbnika **gospod c. kr. notar LOVRO BAŠ** v Celju, obravnavala z onimi, ki se zglase za dediče in izkažejo naslov svoje dedinske pravice, ter se jim prisodila, dočim bi zasegla nenastopljene del zapuščine, ali če bi se nikdo ne zglasil za dediča, celo zapuščino država kot brezdedično.

C. KR. OKRAJNO SODIŠČE V CELJU
oddelek IV., dne 25. avgusta 1906.

Sprejme se takoj

stenograf-strojepisec

za odvetniško pisarno. — Ponudbe pismeno na upravništvo „Domovine“ v Celju. (421) 3-3

Posestvo na prodaj!

Ker me je slavna zavarovalna družba „Dunav“ na Koroško prestavila, sem primoran moje posestvo v Gaberjah tik Celja, pripravno za vsako obrt, ali penzionista pod prav ugodnimi pogoji prodati. Več se izve pri lastniku

Anton Kuhar

Komisar zavarovalne družbe „Dunav“ in posestnik Gaberje št. 56 in 82 pri Celju. (426) 3-2

Trgovina

že dolgo let dobro idoča, z velikim prometom v sredini Savinjske doline na lepem prostoru blizu farne cerkve, se da s 1. Januarjem v najem; zraven je tudi veliko skladišče, in krasno (401) lepo stanovanje. 6-8

Na lov pove Upravništvo Domovine.

Star

glasovir

je naprodaj po zelo nizki ceni. Naslov pove upravništvo „DOMOVINE“. (416) 3-3

Sprejme se krepak

učenec

(422) poštenih starišev v usnjariji 3-3

T. Šentak na Vranskem.

Opravična številka A IV 7619

18